

J.M.G. Leune

**Een familie Francken uit Strijen
in
Steenbergen ca. 1620 – ca. 1750**

**Capelle aan den IJssel
3 oktober 2023**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. De stamouders	4
2.1 Adriaen Bastiaenszn. Francken en zijn nageslacht tot ca. 1750	6
A.2.1 Adriaen Bastiaenszn. Francken	7
A.3.1 Laurens Adriaenszn. Francken	12
A.3.2 Pieter Adriaenszn. Francken	16
A.3.3 Dirck Adriaenszn. Francken	18
A.3.4 Francois Adriaenszn. Francken	19
A.3.5 Bastiaen Adriaenszn. Francken	21
A.4.1 Bastiaen Laureijszn. Francken	24
A.4.2 Adriaen Laureijszn. Francken	27
A.4.3 Wilhem Bastiaenszn. Francken	29
A.5.1 Joost Bastiaenszn. Francken	32
A.6.1 Bastiaen Joostzn. Francken	43
2.2 Cornelis Bastiaenszn. Francken en zijn nageslacht tot ca. 1700	38
B 2.1 Cornelis Bastiaenszn. Francken	39
B.3.1 Bastiaen Corneliszn. Francken	41
B.3.2 Pieter Corneliszn. Francken	42
B.3.3 Jan Corneliszn. Francken	43
B.3.4 Francois Corneliszn. Francken	45
Bijlage: Vier andere families met de naam Francken in en rondom Steenbergen	46
3. Sebastiaen Francken, geboren ca. 1534	47
4. Een familie Francken (Vrancken) in Kruisland begin 17 ^{de} eeuw	48
5. Een familie Franken (Francken) in Dinteloord in de 17 ^{de} eeuw	49
6. De gerechtsdienaar Wouter Franken ca. 1670-1721	51
Afkortingen	53
Geraadpleegde literatuur	54

Voorwoord

Tijdens mijn speurtochten in de bewoningsgeschiedenis van Steenberg en stuitte ik diverse malen op het geslacht Francken dat afkomstig bleek uit Strijen in de Hoeksche Waard. Deze familie kwam bij mij onder meer in beeld tijdens het samenstellen van mijn kwartierstaat (mijn voormoeder Agnietje Schotsman was met ene Willem Bastiaenszn. Francken getrouwd), tijdens mijn reconstructie van de historie van de boederij “Uitwijk” in De Heen en tijdens mijn onderzoek naar de stadselite van Steenberg en in de periode 1590-1795. Diverse leden van de familie waren in de 17de eeuw in Steenberg actief in het stadsbestuur als burgemeester en schep en vervulden in de protestantse kerk de functies van ouderling en diaken. Daardoor behoorden zij tot de stadselite. Voor zover ik kon nagaan is over de genealogie van deze familie Francken nimmer een goed gedocumenteerde publicatie verschenen. Zo ontstond de behoefte om in dit hiaat te voorzien en kon de bewoningsgeschiedenis van Steenberg weer wat verder ontsloten worden.

In de 17de eeuw vestigden zich meer families uit Strijen in Steenberg, zoals de families Barrevoets (Berrevoets), Bergeijck, Bocx, Van der Linde en Spruijt. Daarbij speelden de herbedijking van de polder Nieuwe Heije in 1609 en de bedijking van de polder van De Heen in 1610 een belangrijke rol. Beiden gingen gepaard met een aanzienlijke verbreding van het economisch draagvlak en de daaruit voortvloeiende uitbreiding van de werkgelegenheid in Steenberg. ¹ De eerste leden van de Strijense familie Francken die naar Steenberg trokken waren de broers Adriaen en Cornelis Francken, zoons van Sebastiaen Pieterszn. Francken en Stijntken Cornelisse. Zij vestigden zich in De Heen, Adriaen vermoedelijk omstreeks 1620 en Cornelis in zijn kielzog iets later. Adriaen ontwikkelde zich in een rap tempo tot een succesvolle boer en een belegger van grond in diverse Steenbergse polders. Zijn jongere broer Cornelis werd ook landbouwer en was in economisch en maatschappelijk opzicht minder succesvol. Leden van het Strijense geslacht Francken waren in en rondom Steenberg gedurende ca. 120 jaar actief als landbouwers. Daaraan kwam in 1751 een einde. Bastiaen Joostzn. Francken (nazaat van Adriaen Bastiaenszn. Francken), sinds 1733 eigenaar van een kapitale boederij in Sint Philipsland, kon in 1750 niet langer aan zijn financiële verplichtingen voldoen. Nadat daarop beslag was gelegd werden al zijn bezittingen publiekelijk verkocht. Berooft verhuisde hij met zijn gezin naar Poortvliet, waar hij buiten het dorp een eenvoudige woning betrok. Hij overleed omstreeks 1758 in een armoedige staat. Na hem heb ik in Steenberg en naaste omgeving geen leden van het onderhavige geslacht Francken meer kunnen vinden die (full-time) als landbouwers werkzaam waren.

De voorliggende publicatie bestrijkt de periode vanaf ca. 1620 tot ca. 1750. Daarna is deze familie in de mannelijke lijn in Steenberg niet meer te traceren. Op de lidmatenlijst van de protestantse kerk van Steenberg betreffende de periode 1787-1869 komt geen man meer voor die voortkwam uit het Strijense geslacht Francken. ² In 1808 waren in Steenberg 1060 inwoners belastingplichtig. Vier van hen zijn vermeld met de naam Francken. Geen van hen behoorde tot het geslacht uit Strijen. ³ In 1810 werd een overzicht vervaardigd van alle gezinnen in Steenberg die protestants waren. Onder de naam Francken (of een vergelijkbare schrijfwijze) komt daarop geen gezin (meer) voor. ⁴ Hoe anders was dit in de 17de eeuw! De mogelijke voortzetting van het Strijense geslacht Francken in Steenberg na 1750 via de vrouwelijke lijn vergt nader onderzoek.

De naam van deze familie is in uiteenlopende documenten op diverse wijzen aangetroffen. De meest voorkomende zijn: Francke, Francken, Franke, Franken, Francque en Francquen. In de voorliggende publicatie is de naam gestandaardiseerd als Francken en een enkele maal als Franken.

Tijdens het verzamelen van gegevens over de Strijense familie Francken in Steenberg signaleerde ik diverse personen met de naam Francken (of een vergelijkbare schrijfwijze) die in genealogisch opzicht niet met het Strijense geslacht te verbinden bleken. Strikt genomen zouden de verzamelde feiten over hen buiten de voorliggende publicatie kunnen blijven, maar het leek mij voor andere onderzoekers naar de familiegeschiedenis van personen met de naam Francken nuttig om er kennis van te nemen. Daarom is er in een bijlage aandacht aan besteed.

Voor zijn hulp bij het verzamelen van gegevens over de onderzochte Steenbergse familie dank ik Hans Prince uit Dinteloord.⁵

Han Leune

hleune@telfort.nl

www.hanleune.nl

---

¹ Daarbij voegden zich de bedijkingen van de Vlietpolder (in 1649) en de polder Noordheen (in 1655).

² HGS, inv. 11.

³ OgaS, inv. 1535.

⁴ HGS, inv. 32. Van de genoemde 514 protestanten, woonden er 356 in de stad en 158 daarbuiten.

⁵ <https://www.genealogieonline.nl/dinteloord-en-omliggende-gemeenten/>

1. De stamouders

Op 18-11-1633 stapten de broers Adriaen en Cornelis Francken (vermeld als landlieden in De Heen) naar een notaris in Steenberg en verklaarden dat zij zonen waren van Bastiaen Pieterszn. Francken en Stijnken Cornelisse. ¹ Deze kunnen worden beschouwd als de stamouders van de Steenbergse familie Francken die afkomstig was uit Strijen in de Hoeksche Waard. ² Bastiaen Pieterszn. Francken is vermoedelijk ca. 1550-1560 geboren en woonde waarschijnlijk in het laatste decennium van de 16de eeuw (en mogelijk al eerder) in Strijen. Hij was (onder meer?) gehuwd met Stijnken Cornelisse, die hertrouwde met Abraham Adriaensse.

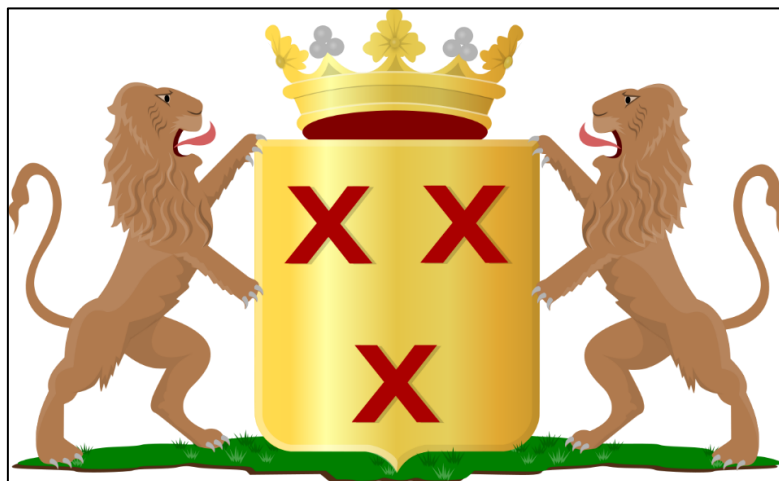
Uit het huwelijk van Bastiaen Pieterszn Francken en Stijnken Cornelis kwamen dus (in elk geval) twee zonen voort:

- a. Adriaen, vermoedelijk geboren ca. 1590-1595; zie A.2.1.
- b. Cornelis, geboren ca. 1598; zie B.2.1.

Doopgegevens van Strijen van vóór 1655 gingen verloren en trouwgegevens zelfs van vóór 1795! Dit was een forse handicap bij het reconstrueren van de familiale herkomst van de genoemde twee broers. Ook in andere dan DTB-bronnen zijn over hun voorgeslacht geen gegevens aangetroffen. ³ Er is wel een speculatie denkbaar over hun vader Bastiaen Pieterszn. Francken. Mogelijk is deze identiek met Bastiaen Pier Coomans die in 1601 als belastingplichtige in het dorp Strijen is vermeld. ⁴ Pier kan een verkorting zijn van Pieter en Coomans kan een aanduiding zijn van het beroep van Bastiaen Pier, namelijk koopman. Maar ook indien de beide Bastiaen's identiek zijn brengt ons dit in de speurtocht naar het voorgeslacht van de beide broers niet veel verder. Het is denkbaar dat hun ouders slechts kort in Strijen woonden en hun voorgeslacht elders.

Het is aannemelijk dat Bastiaen Pieterszn. Francken ook een zoon Pieter had. Deze zou identiek kunnen zijn met Pieter Franken die op 6-8-1628 in de gereformeerde kerk van Steenberg een zoon of dochter liet dopen. De naam van het kind werd helaas niet genoteerd in het doopboek. De moeder werd louter vermeld met haar voornaam: Preine. Doopgetuigen waren Aegien [Aagje] Prins en Jan Debats.

In de stad Steenberg behoorde op 23-3-1623 ene Laureijs Francken tot de belastingplichtige inwoners. ⁵ Eveneens in 1623 werd hij door het stadsbestuur betaald voor het leveren van dakpannen. ⁶ Hij was dus vermoedelijk aannemer of dakdekker. Vermoedelijk is hij identiek met Laureys Francken die in de gereformeerde kerk van Steenberg op 18-12-1611 doopgetuige was. De voornaam Laureijs komt in de uit Strijen afkomstige Steenbergse familie Francken in de 17de eeuw vaak voor. Het is denkbaar, maar geenszins duidelijk dat Laureijs tot deze familie behoort. Naamsverwantschap behoeft immers geenszins te duiden op familieverwantschap. Dat geldt ook voor ene Jan Francken die op 23-3-1623 net zoals Laureijs in de stad Steenberg woonde en daar belastingplichtig was (zie ook B.3.3, addendum). ⁷

Het wapen van Strijen.

2.1 Adriaen Bastiaenszn. Francken en zijn nageslacht tot ca. 1750

De “Bellenhoeve” aan de Schansdijk nr. 1 te Steenbergen op 1-7-1987.¹

---

¹ BHIC, Fotocollectie PNB001060234, door Wies van Leeuwen. De boerderij zoals afgebeeld werd gedateerd als 18de eeuw (Van Leeuwen, Maes en Ruiters, p. 37). Anno 2023 verkeert de boerderij in een vervallen staat. De boerderij is mogelijk genoemd naar de eerste eigenaar van kavel 1 in de polder De Heen, Adriaen Bellaerts (Baillaert), waarin de boerderij kwam te liggen.

A.2.1 Adriaen Bastiaenszn. Francken

Hij is geboren in Strijen (vermoedelijk ca. 1590-1595) en een zoon van Bastiaen Pieterszn. Francken die gehuwd was met Stijntken Cornelisse. ¹ Adriaen Bastiaenszn. Francken had een (vermoedelijk jongere) broer Cornelis Bastiaenszn. Francken, vermeld op 18-11-1633 (zie B.2.1). ² Deze is op 15-2-1651 vermeld als 53 jaar oud en als wonend in de Oost Graaf Hendrikpolder. ³ Hij is vermoedelijk identiek met Adriaen Bastiaenszn. die op 25-2-1620 is vermeld als pachter van een boerderij in de polder van De Heen met een pachtschuld. ⁴ Adriaen is vermoedelijk eveneens identiek met Adriaen Bastiaensen die op 26-9-1620 is vermeld als lidmaat van de geref. kerk van Steenberg. ⁵ Op 28-7-1622 was hij inwoner van De Heen. Hij werd toen verplicht om samen met vele andere inwoners van Steenberg een lening te verstrekken aan het bestuur van de stad om een "totale ruïne" van de gemeente te voorkomen. Hij werd aangeslagen voor het gebruikelijke bedrag van fl. 6. ⁶ Adriaen Bastiaenszn. Francken was schepen van Steenberg namens De Heen in de periode 1636-1646. ⁷ Op 24-11-1638 werd voor fl. 500 tegen een rente van 5% per jaar een lening verstrekt aan Arij Bastiaenszn. Francke en Joris Cornelisse (eveneens landbouwer in De Heen) voor de bouw van een school in het dorp De Heen. ⁸

Adriaen was eigenaar van de Bellenhoeve in het zuidoostelijk deel van de polder van De Heen en een kleiner perceel in de polder Nieuwe Heije, totaal 95 gemeten en 268 roeden omvattend. ⁹ In juli 1622 was hij nog geen hoofdbewoner van de Bellenhoeve ("Belshouve"). Dit was toen Jacob Pieterse. ¹⁰

Op 17-11-1630 werd Adriaen eigenaar van een halve kavel land met de helft van een huis en schuur in de polder De Heen, groot 33 gemeten, voor fl. 360 per gemet. Verkoper was Joris Cornelisse. ¹¹ Met hem had Francken eerder de gehele kavel gekocht van de heer [Cornelis] Bellaerts (Belliaerts, Beljaerts, Baillaert). ¹² Francken was dus vanaf 17-11-1630 volledig eigenaar van de kavel in de zuidoosthoek van de Heense polder. ¹³ Daarin lag de boerderij die bekend werd als de Bellenhoeve. Deze werd tot de verkoop aan Joris Cornelisse en Adriaen Bastiaenszn. Francken gepacht door Jacob Pieterse, die getrouwd was met Gulleken Dirckx. Na het overlijden van Jacob Pieterse hertrouwde zij met Adriaen Pieterse Outraet. Zij probeerden vergeefs om de pacht van de boerderij (toen met een omvang van 66 gemeten) voort te zetten. ¹⁴ De boerderij omvatte de gehele eerste kavel van de polder van De Heen plus daarbuiten nog 6 gemeten.

Adriaen Bastiaenszn. Francken werd vermoedelijk in oktober 1627 mede-eigenaar van de Heense molen op het grondgebied van Vossemeer. ¹⁵

De Bellenhoeve, geschetst in 1805. ¹⁶

Op 8-8-1632 werd Adriaen Francken eigenaar van een perceel van 3 gemeten en 176 roeden in het Oudland van Steenberg, oostelijk grenzend aan de landen van het landgoed Padmos. Hij betaalde er fl. 132 per gemet voor.

Op 19-8-1639 werd hij voogd van Adriaentje Meeus, weeskind van Meeus Adriaense en Adriaentje Jans. ¹⁷ Na het overlijden (in De Heen) van Cornelis Adriaenszn. Carremans, gehuwd met Geertje Jacobs, werd Adriaen op 21-12-1638 toeziend voogd en borg van hun drie minderjarige kinderen. ¹⁸ Adriaen Francken kocht op 22-2-1640 voor fl. 385 per gemet 13 gemeten, 77 roeden en 6 voeten land aan de oostzijde van het dorp De Heen. ¹⁹ Het land werd verkocht door de weduwe van Jan Adriaanse Hollander, Magdalena Michels. Op 21-3-1640 kocht Adriaen voor fl. 843 en 6 stuivers een perceel land van 700 roeden in de polder De Heen, in de hoek van de Waterweg en de Noord Langedarsweg. ²⁰ Op 9-7-1643 kocht hij van Joris Cornelisse 11 gemeten land in De Heen, dat op 16-4-1643 was aangekaveld uit een partij van 40 gemeten, voor fl. 350 per gemet. ²¹ Van Joris Cornelisse in diens kwaliteit als vader en voogd van Carel Jorissen kocht hij op 9-7-1643 uit de genoemde partij van 40 gemeten een

perceel van 5 gemeten en 240 roeden in De Heen, gelegen in de “kiescavel” voor fl. 350 per gemet. ²² Eveneens uit de genoemde partij van 40 gemeten in de “kiescavel” kocht hij op 20-9-1643 van Harman Janssen Huijsman 5 gemeten en 240 roeden land voor fl. 150 per gemet. ²³ Op 26-4-1645 kocht hij van de erfgenamen van Cornelis Cornelissen Geensen en Janneken Claes voor fl. 3.205 een boerderij met 9 gemeten land, huis en schuur in de Graaf Hendrikpolder, oostelijk grenzend aan de Herenweg, zuidelijk en westelijk aan land van Cornelis van der Haven en noordelijk aan land van de weduwe van Domis [Thomas] Adriaense Padmoes. ²⁴ Van Francois Husman kocht hij voor fl. 2.050 op 2-11-1645 5 gemeten en 240 roeden zaailand in De Heen, dat door de verkoper op 26-3-1645 was gekocht van Joan Janssen Tureluur. ²⁵ De laatste termijn van de koopsom werd op 8-5-1648 betaald door Bartholomeeus [Meeus] Bergeijck die (kort daarvoor) met de weduwe van Adriaen Bastiaense Francken was getrouwd. ²⁶ Tenslotte kocht Adriaen Bastiaense Francken op 15-6-1646 van Cornelis Adriaense Schoonen voor fl 400 ca. 1 gemet en 135 roeden land in De Heen, westelijk grenzend aan land van de koper en noordelijk aan de zeedijk. ²⁷ In 1646 ontving hij een vergoeding van fl. 60 voor het gedurende 34 dagen beschikbaar stellen van wagens met paarden (“kardiensten”) ten behoeve van het Staatse leger. ²⁸ Adriaen Bastiaense Francken overleed tussen 15-6-1646 en 8-11-1647. ²⁹ Begraafgegevens zijn niet overgeleverd. Op 28-11-1647 presenteerde Cunierken Dirx voor de Weeskamer van Steenbergen als zijn weduwe het testament van Adriaen Bastiaenszn. Francken en haarzelf d.d. 7-3-1643. Daarin was onder meer bepaald dat: ³⁰

- aan de armen van Steenbergen fl. 150 werd gelegateerd. ³¹
- na het overlijden van een van hen door de langstlevende aan hun kinderen (met inbegrip van de voorzoon van Adriaen, Laureijs) gezamenlijk fl. 24.000 diende te worden uitbetaald vanwege hun vaderlijk of hun moederlijk goed met fl. 1000 extra voor zoon Laureijs. ³²
- de kinderen verplicht werden om ten laste van het aan hen toegekende bedrag in eigendom te aanvaarden: 14 gemeten in het “nieuwe land” onder Nieuw-Vossemeer met een waarde van fl. 260 per gemet; voorts 15 gemeten volgerland in de polder van De Heen (genummerd als 1) met een waarde van fl. 160 per gemet, door Adriaen Francken gekocht van de weduwe van Jan Adriaenszn. Hollander [Magdalena Michiels] voor fl. 375 per gemet.

Adriaen Bastiaense Francken huwde met Elisabet (“Betje”) Laurens. ³³ Zij is waarschijnlijk de echtgenote van Adriaen Bastiaense [Francken] die ca. 1626-1627 (vóór 22-9-1627) in de gereformeerde kerk van Steenbergen anoniem werd begraven. ³⁴ Hij hertrouwde (ondertrouwde) in Steenbergen als afkomstig uit Strijen op 3-10-1627 met Commerken Dirrix, later meestal omschreven als Cunierken (Cuniertje) Dirx. ³⁵ Het huwelijk werd in “Holland” (mogelijk in Strijen) bevestigd. Cunierken Dirx hertrouwde in 1648 (ondertrouw op 31-3-1648, bevestiging op 17-4-1648, beide in Steenbergen) met de landbouwer Meeus Arentszn. Bergeijck, schepen van Steenbergen in de periode 1649-1653. ³⁶ Cunierken en Meeus woonden in maart 1648 (tijdens hun ondertrouw) beiden onder Heijningen. Cunierken werd in de gereformeerde kerk van Steenbergen begraven op 3-5-1652. ³⁷ Op 1-4-1653 ondertrouwde Meeus Bergeijck in Oud-Beijerland met Jannetje Florisdr. van der Meijden, weduwe van Bastiaen Joosten. ³⁸

Uit het huwelijk van Adriaen Bastiaenszn. Francken en Elisabet Laurens kwamen (in elk geval) de volgende kinderen voort (volgorde niet duidelijk):

- a. Bastiaen Francken, geboren ca. 1623 (18 jaar oud op 23-1-1641); ³⁹ vermoedelijk buiten Steenbergen gedoopt; hij ondertrouwde op 8-7-1640 in Steenbergen als jonge man van De Heen, bevestigd in Prinsenland, met Anneken Ariens, geboren in Colijnsplaat; zij kwamen op 2-7-1640 in Roosendaal huwelijksvoorwaarden overeen; ⁴⁰ Anneken Ariens was weduwe van Lenert Clasen en van Hubrecht Andriessen; met laatstgenoemde (geboren in Puttershoek en weduwnaar van Grietken Pieters) ondertrouwde zij in Dinteloord op 10-8-1625; Bastiaen overleed waarschijnlijk kort vóór 7-3-1643; ⁴¹ over zijn erfenis werd getwist in 1644-1646; ⁴² Anneke Ariens hertrouwde (ondertrouwde) op 8-8-1648 in Dinteloord (bevestigd aldaar op 6-9-1648) met de landbouwer Cornelis Jansen Vinck, weduwnaar van Neeltien Claesdr. [Vosberch], toen wonend in de polder Oude Heije; ⁴³ uit haar huwelijk met Bastiaen Francken zijn geen kinderen bekend.
- b. Laureijs Francken, geboren ca. 1627 (18 jaar oud op 19-1-1646); ⁴⁴ vermoedelijk buiten Steenbergen gedoopt; zie verder A.3.1.
- c. Pieter Adriaenszn. Francken (helpt tweeling), gereformeerd gedoopt in Steenbergen op 10-11-1625 met als getuigen: Maiken Barends, Adriaentie Jans en Willem Jacobsen; Pieter is overleden vóór 22-9-1627. ⁴⁵
- d. Teuntje Adriaenszn. Francken (helpt tweeling), gereformeerd gedoopt in Steenbergen op 10-11-1625 met als getuigen: Aelbrecht Jacobsen [van der Haven] en Agie Pieters; Teuntje is overleden vóór 22-9-1627. ⁴⁶

Na het overlijden van hun moeder kwam Adriaen Bastiaenszn. Francken op 8-10-1627 met de voogden van de kinderen Bastiaen en Laureijs voor de Weeskamer van Steenbergen een regeling overeen inzake het moederlijk goed van beide zonen. Hun voogden waren Marinis Joosten [de Bruijn] en Cornelis Bastiaensszen [Francken] (zie

B.2.1).⁴⁷ Bepaald werd dat hun vader aan elk van de kinderen fl. 1600 zou uitkeren indien ze 18 jaar oud zouden zijn.⁴⁸

Uit het tweede huwelijk zijn de volgende kinderen bekend (volgorde deels onduidelijk):

- e. Arien [Adriaen] Francken, gedoopt in Steenbergen op 7-1-1629; getuigen: Joris Cornelissen en Pieterella N.N.; Arien is waarschijnlijk jong overleden.
- f. Pieter, gedoopt in Steenbergen op 9-6-1632; getuige: Arien .....[onleesbaar]; zie verder A.3.2.
- g. Christijntje (Stijntje) Adriaensdr. Francken, gedoopt in Steenbergen op 11-2-1634 met als getuigen: Antonie van de Brouck, Geertie Carremans en Herman de timmerman; haar halfbroer Laureijs was haar voogd in de periode 1659-1666;⁴⁹ zij zal zijn genoemd naar de moeder van Adriaen Bastiaenszn. Francken; Christijntje was doopgetuige te Steenbergen op o.m. 9-12-1646 en 21-3-1655; in 1671 is zij vermeld als mede-eigenaresse (samen met haar broers Francois en Bastiaen) van de boerderij “Bellenhoeve” met 95 gemeten en 143 roeden land in de polders De Heen en Nieuwe Heije, gepacht door haar halfbroer Pieter; zij bleef ongehuwd en werd op 17-6-1675 in de gereformeerde kerk van Steenbergen begraven, waarbij viermaal werd geluid.⁵⁰
- h. Anneken Adriaensdr. Francken, gedoopt in Steenbergen op 6-9-1636; getuigen: Jan Vincken, Maiken Jans, Bastiaentie Mon en Dirrick Pieters; zij (“kind van Adriaen Bastiaense”) is vermoedelijk in Steenbergen op 1-6-1637 anoniem begraven; details gingen verloren.
- i. Antonette Adriaensdr. Francken, gedoopt in Steenbergen op 18-11-1637; getuigen: Geertie Carremans en Cornelis van Hove.
- j. Dirck Adriaenszn. Francken, ged. in Steenbergen op 20-1-1639; getuige: Dirck Basteijaensen; zie verder A.3.3.
- k. Marij Adriaensdr. Francken, gedoopt in Steenbergen op 4-10-1640; getuigen: Teuntie Vincken, N.N. van Haren, Jan Janssen en Jacob Pietersen.
- l. Francois Adriaenszn. Francken; zie voor hem verder A.3.4.
- m. Bastiaen Adriaenszn. Francken, waarschijnlijk geboren ca. 1641-1643 kort na het overlijden van zijn gelijknamige halfbroer; zie voor hem verder A.3.5.

¹ NaS, inv. 9, 18-11-1633. Stijntken Cornelisse was toen echtgenote van Abraham Adriaensse.

² Adriaen en Cornelis Francken machtigden toen een procureur bij de Raad van Babant om namens hen te procederen in een kwestie betreffende de erfenis van juffrouw Margaretha van der Hoogh (NaS, inv. 9, 18-11-1633, scan 49).

³ NaS, inv. 27, 15-2-1651. Op 23-3-1646 was Cornelis toeziend voogd van zijn neef Laurens Adriaenszn. Francken (OraS, inv. 557).

⁴ Stadsarchief Rotterdam, notarieel archief Rotterdam, inv. 101, akte nr. 125, 25-2-1620. Eigenaar van de boerderij was Sijvaert Meijnerszn. van Duijnen, koopman te Rotterdam.

⁵ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/lidmaten-van-de-protestantse-kerk-van-steenbergen-1611-1622>.

⁶ OgaS, inv. 1001. Steenbergen was in juli 1622 bezet door Spaanse troepen.

⁷ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795> p. 149.

⁸ OgaS, inv. 154, fol. 129v, 14-12-1687.

⁹ Op 2-11-1658 is vermeld dat het land van de Bellenhoeve als volgt was verdeeld: ca. 85 gemeten in de polder van De Heen en 10 gemeten in [vermoedelijk het oostelijk deel van] de polder Nieuwe Heije (OraS, inv. 1724, fol. 152v-153).

¹⁰ OraS, inv. 1001.

¹¹ OraS, inv. 1519, fol. 71. De koop werd gevestigd op 20-12-1630.

¹² Op 17-11-1630 werd vermeld dat Adriaen Bastiaenszn. Francken en Joris Cornelisse de gehele kavel “vrij onlancx” hadden gekocht van “de heer Bellaerts”. Het is niet duidelijk wanneer precies. Na de inpoldering van De Heen werd die kavel (toen 60 gemeten groot) genummerd als 1 en gekocht door Adriaan Baillaert, secretaris van Terheiden (Delahaye, 1962, p. 12). Verkoper in 1630 was mogelijk diens zoon Cornelis [Bellaert].

¹³ Mogelijk werd Adriaen Francken voor de helft eigenaar van de boerderij door zijn (tweede) huwelijk met Commerken (Cunierken) Dirckx.

¹⁴ OraS, inv. 416, 1630-1631. Een proces daarover werd gevoerd vanaf 17-5-1630.

¹⁵ Bosters, 1998, p. 28. Adriaen Bastiaenszn. Francken was op 20-1-1630 voor de helft eigenaar van de Heense molen samen met Claes Adriaenszn. 't Hoff. Op 20-1-1630 huurde Francken de helft van de molen voor fl. 200 per jaar van 't Hoff. Vervolgens verhuurde Francken eveneens op 20-1-1630 de gehele molen gedurende drie jaren aan Davidt Lievensse voor fl. 500 per jaar (OraS, inv. 1725, fol. 151v-152). De locatie van de molen werd omschreven als “bij de Princeweg en op de dijk van Nieuw-Vossemeer”. De zoon van mede-eigenaar Claes 't Hoff, Kornelis Claeszn. 't Hoff, timmerman, had sinds 1-11-1630 een schuld bij Adriaen Bastiaenszn. Francken van fl. 200. Op 1-8-1642 machtigde Adriaen Francken iemand om gedaan te krijgen

-
- dat deze schuld alsnog zou worden afgelost (OraS, inv. 1728, fol. 101). In 1654 vorderde Gillis Jacobszn. van den Hollaert te Dordrecht van Adriaens erfgenamen betaling van twee nieuwe “molenroeden” (zware balken die het lichaam vormen van een molenwiek), die voor fl. 168 waren geleverd. De molen was toen gepacht door ene Huijbrecht N.N. (OraS, inv. 775).
- ¹⁶ OgaS, inv. 1013, kaart nr. 67, afgebeeld door J.B. Adan en C.J. van Diepenbeek op 3-12-1805.
- ¹⁷ WKS, inv. 2242, fol. 140v-141. Op 6-4-1663 is Adriaentje Meeus vermeld als echtgenote van Jan Janssen de Jong (bron: idem). Het is niet duidelijk waarom Adriaen Francken haar voogd werd.
- ¹⁸ WKS, inv. 2242, fol. 137-137v. Deze kinderen waren: Abraham (18 jaar), Marie (16 jaar) en Hester (10 jaar). Het is niet duidelijk waarom Adriaen Francken hun voogd werd. Cornelis Adriaenszn. Carremans was eerder gehuwd met Cathelijne Anthonis.
- ¹⁹ OraS, inv. 1520, fol. 383.
- ²⁰ Idem, fol. 400. Verkoper was Aert Sijmonssen. De koop werd gevest op 18-5-1640.
- ²¹ OraS, inv. 1522, fol. 29.
- ²² Idem, fol. 29v. Op 1-2-1623 is een blok land van 40 gemeten in de “kieskavel” in de polder van De Heen vermeld als “onder” de zeedijk en de dijk van de Graaf Hendrikpolder (OraS, inv. 1642). Met de zeedijk is waarschijnlijk bedoeld een deel van de oorspronkelijke buitendijk van de polder van De Heen vóór de bedijking van de Oude Vlietpolder (in 1649). Het genoemde blok land lag dan in het noordoostelijk deel van de polder van De Heen.
- ²³ OraS, inv. 1522, fol. 33v.
- ²⁴ OraS, inv. 1523, fol. 29-31.
- ²⁵ Idem, fol. 50.
- ²⁶ Idem, fol. 50v.
- ²⁷ Idem, fol. 98.
- ²⁸ OgaS, inv. 2149.
- ²⁹ OraS, inv. 645, 1647. Zijn weduwe was gedaagde in een geschil over de restitutie van goederen die waren gevorderd door Jacob Pieterse, schipper.
- ³⁰ WKS, inv. 2243, fol. 55v-56v, 28-11-1647.
- ³¹ Blijkens de diaconierekening van de gereformeerde kerk van Steenbergen legateerde Adriaen Bastiaenszn. Francken aan deze diaconie fl. 75, hetgeen op 11-2-1649 werd betaald door Meeus Bergeijck (HGS, inv. 56, scan 350).
- ³² Adriaens voorkinderen Bastiaen, Pieter en Teuntje leefden toen niet meer.
- ³³ Het is niet bekend of hij al eerder getrouwd was.
- ³⁴ Kosten voor luiden en begraven: fl. 7 (HGS, inv. 280, fol. 74). Het is denkbaar dat Betje Laurens (als Betghen Laureijs) eerder gehuwd was met Lijs Cornelis en met Cornelis Bastiaenssen. Zij (“Bettien Laurens”) was in de geref. kerk van Steenbergen getuige bij de doop op 8-2-1624 van zoon Laurens van Willem Laurens en Neeltien Ariens (die ca. 1626 hertrouwde met Jan Hendrixen). Willem Laurens zou een broer van haar geweest kunnen zijn.
- ³⁵ Hun burgerlijke staat werd in het trouwboek niet genoteerd. Commerken (Cunierken) Dirckdr.
- ³⁶ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.1.8. Ook hij was afkomstig uit Strijen. In 1650 was hij gezworene van de polder van De Heen (Waterschap Brabantse Delta, archief van het waterschap De Heensche Polder I, HE 47, jaar 1650, fol. 14v).
- ³⁷ HGS, inv. 551. Er werd fl. 13 voor betaald. In de diaconierekening van de gereformeerde kerk van Steenbergen betreffende de periode 1-7-1652 t/m 30-6-1653 is vermeld dat Cuniertje Dirck aan de armen van Steenbergen fl. 150 had gelegateerd, waarvan de helft werd toegewezen aan de diaconie en de andere helft aan het Gasthuis (HGS, inv. 57, scan 32).
- ³⁸ Jannetje Florisdr. van der Meijden (afkomstig uit Hitsert ofwel Zuid-Beijerland) hertrouwde na het overlijden van Meeus Adriaenszn. van Bergeijck met Gerrit Sijdervelt. Deze was in 1662 eiser in een geschil met de kinderen en erfgenamen van Cuniertje Dirck, weduwe van Adriaen Bastiaenszn. Francken over de boedelscheiding (OraS, inv. 858).
- ³⁹ WKS, inv. 2242, 8-10-1627, fol. 60v.
- ⁴⁰ OraS, inv. 557, scan 9.
- ⁴¹ NaS, inv. 7, 7-3-1643, niet vermeld als erfgenaam van zijn broer Laureijs; WKS, inv. 2243, fol. 56-56v.
- ⁴² OraS, inv. 557, scan 17-18
- ⁴³ <https://www.hanleune.nl/genealogie/de-kwartieren-van-pieter-bierens-1685-1734>, p. 10. Cornelis Jansen Vincke hertrouwde in 1651 in Steenbergen (ondertrouw op 22-4, bevestiging op 14-5-1651) met Geertien Pieters, weduwe van Pieter Aertsen (van Stel); hij werd hierdoor landbouwer in de Triangelpolder.
- ⁴⁴ WKS, inv. 2242, 8-10-1627, fol. 60.
- ⁴⁵ WKS, inv. 2242, 22-9-1627, fol. 60v.
- ⁴⁶ Idem. Op 2-11-1658 is vermeld dat haar halfbroer Dirck één zuster had. Zuster Christijntje leefde toen nog.

-
- ⁴⁷ Zij legden op 22-9-1627 als voogden de eed af voor de Weeskamer van Steenbergen (WKS, inv. 2242).
Marinis Joosten de Bruijn(e) was landbouwer in de polder van De Heen, vermeld in 1636 (OraS, inv. 470).
- ⁴⁸ WKS, inv. 2242, 8-10-1627, fol. 60v. Op 23-1-1641 verklaarde zoon Bastiaan dat hij de toegezegde fl.1600 had ontvangen. Idem zoon Laureijs op 19-1-1646.
- ⁴⁹ OraS, inv. 919, scan 32 e.v..
- ⁵⁰ HGS, inv. 553. De kosten bedroegen fl. 11 en 10 stuivers.

A.3.1 Laurens Adriaenszn. Francken

Waarschijnlijk is hij niet in Steenberg en geboren, mogelijk in Strijen. Hij is een zoon van (schepen) Adriaen Bastiaenszn. Francken en Elizabeth (Betje) Laurens (zie A.2.1). Op 23-3-1643 was hij nog minderjarig. Als zijn toezien voogd is toen zijn oom van vaderszijde Cornelis Bastiaenszn. Francken vermeld (zie B.2.1).¹ Vermoedelijk is hij identiek met Laureijs Francke die door belijdenis op 15-4-1656 lidmaat werd van de geref. kerk van Steenberg en.² Hij was landbouwer en gezworene in de polder van De Heen. Op 6-12-1653 kocht hij daar een boerderij met 33 gemeten land voor fl. 455 per gemet plus fl. 200 als “verering” voor de vrouw van de verkoper (Franchois Franszn. Husman).³ Ingaande 1-10-1662 pachtte Francken een boerderij in de polder van De Heen met 101 gemeten en 52 roeden voor fl. 10 per gemet gedurende zeven jaren. Hij pachtte deze boerderij al eerder.⁴

In de periode 1658-1666 was hij schepen van Steenberg en namens De Heen.⁵ In 1665 werd zijn vermogen in Steenberg en geschat op fl. 6000, later gewijzigd in fl. 8000.⁶ Hij huwde tussen 1643 en 1645 met Catelijne Pieters, dochter van Pieter Aertsen (landbouwer in de Triangelpolder) en (vermoedelijk) diens eerste echtgenote Teuntje Cornelis.⁷ Zij werd vermoedelijk geboren tussen 1615 en 1619. Zij (“Lijneken Pieters”) werd op 1-6-1651 lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en.⁸ Laurens en Catelijne testeerden in Steenberg en op 29-1-1653.⁹ Catelijne Pieters werd op 16-5-1653 in de geref. kerk van Steenberg en begraven, waarvoor fl. 13 werd betaald.¹⁰ Laurens Adriaenszn. Francken hertrouwde in 1654 (ondertrouw te Halsteren op 29-5-1654, bevestiging te Steenberg en op 14-6-1654) met Cornelia (Neeltje) Dirckx van Driel (kortweg ook bekend als Neeltje Dirckx), weduwe van Hans Heijndricks Stoels.¹¹ Door belijdenis werd zij op 20-7-1647 lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en.¹² Op 30-5-1654 woonde zij in de polder Nieuwe Heije toen zij testeerde.¹³ Cornelia Dirckx hertrouwde nog eens (ca. 1667-1668) en wel met Hendrick van der Linden.¹⁴ Deze werd op 4-7-1671 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en.¹⁵ Laurens Adriaenszn. Francken overleed in De Heen en werd in de geref. kerk van Steenberg en op 13-12-1666 begraven. Er werd viermaal geluid. Kosten: fl. 10.¹⁶ Op 15-7-1667 legde zijn broer Bastiaen (zie A.3.5) de eed af als voogd van zijn kinderen.¹⁷ Op 18-7-1667 overlegde zijn weduwe Cornelia Dirckx aan de Weeskamer de staat en waarde van zijn nagelaten bezittingen en wel als volgt:¹⁸

- Huisraad, paarden, beesten, bouwgereedschap en verdere roerende goederen geschat op fl. 3.622 en 3 stuivers.
- Veldvruchten geschat op fl. 4.530 en 13 stuivers.
- Contant geld en zilverwerk geschat op fl. 271 en 6 stuivers.
- In mindering daarop de waarde van een zilveren zoutvat ad fl. 45 en 7 stuivers en een zilveren beker die de twee (nog levende) voorkinderen (Bastiaen en Teunken) mogen genieten uit het zilverwerk krachtens een accoord over hun moederlijk goed.
- Zo resteerde een saldo van fl. 8.434 en 3 stuivers dat de weduwe schuldig was aan de “gemene” boedel.
- NB: exclusief de waarde van onroerend goed (zie verderop).

Op 30-7-1667 kwam een accoord tot stand tussen Cornelia Dirckx en de kinderen, voortgekomen uit de twee huwelijken van Laurens Adriaenszn. Francken, over de scheiding en deling van de door hem nagelaten onroerende goederen. Deze werden eerst verdeeld in twee kavels. Tot kavel A behoorden:

- 33 gemeten met een huis aan de Waterweg in De Heen, gekocht op 6-12-1653 van Franchois Husman, geschat op fl. 250 per gemet. Waarde: fl. 8.250.
- 3 gemeten en 157 roeden in de Heerenpolder te Nieuw-Vossemeer, gekocht op 13-12-1652 van Joan Proons, geschat op fl. 180 per gemet. Waarde: fl. 634 en 4 stuivers.
- Totale waarde van kavel A: fl. 8.884 en 4 stuivers.

Tot kavel B behoorden:

- 16 gemeten en 150 roeden in De Heen, gekocht op 15-9-1662 van Cornelia van der Haven, geschat op fl. 31- per gemet. Waarde: fl. 5.115.
- 8 gemeten en 225 roeden in kavel 23 van De Heen, gekocht op 13-3-1652 van de kinderen van wijlen Joan Janszn. Vinck, geschat op fl. 200 per gemet. Waarde: fl. 1.740.
- 3 gemeten en 22 roeden in kavel 25 van De Heen, gekocht op 6-8-1652 van de kinderen van wijlen Joan Janszn. Vinck, geschat op fl. 150 per gemet. Waarde: fl. 560.
- 4 gemeten en 298 roeden in de Heerenpolder van Nieuw-Vossemeer, gekocht op 10-6-1651 van Anthonis Cornelissen, geschat op fl. 215 per gemet. Waarde: fl. 1.073 en 11 stuivers.
- Het vijfde part in de winterkorenmolen op de dijk van Vosmeer [= de Heense molen], gekocht van Dirck Francken (A.3.3.) op 8-3-1666, met een waarde van fl. 500.
- Totale waarde van kavel B: fl. 8.988 en 11 stuivers.

Kavel A werd geloot door Neeltje Dircx en kavel B door de zes nog levende kinderen van Laurens Adriaenszn. Francken en Neeltje Dircx.¹⁹ De waarde van kavel B was fl. 104 en 7 stuivers groter dan de waarde van kavel A. De kinderen vergoedden aan hun moeder de helft van het verschil, dus fl. 52 en 3 stuivers.

Op 30-7-1667 vond een definitieve verdeling van de nalatenschap plaats. Overeengekomen werd dat de genoemde zes kinderen elk voor hun vaderlijk goed fl. 850 zouden krijgen als ze 18 jaar oud zouden worden. Neeltje Dircx verklaarde de kinderen verder te zullen opvoeden. Daarom (“dies”) verkreeg zij (alsnog) in eigendom de genoemde 16 gemeten en 150 roeden en 8 gemeten en 225 roeden uit kavel B (die waren toegewezen aan de kinderen), onder het beding dat deze landen voor zowel de opvoeding als het te zijner tijd te betalen vaderlijk goed speciaal borg zouden staan (“verbonden sullen blijven”).

Uit het eerste huwelijk van Laurens Adriaenszn. Francken kwamen de volgende kinderen voort die in Steenbergere gereformeerd werden gedoopt:

- a. Elisabet, 24-12-1645; getuigen: Cornelis Bastiaense, Ceniertien Dircks, Joost Jorissen en Neeltien Pieters; Elisabet is jong overleden.
- b. Bastiaen, 9-12-1646; getuigen: Pieter Francen [Fransen], Leendert Leendertse van Driel, Maeijken Pieters, Pieternelleken Jans en Christijntje Adriaense Franke; zie verder A.4.1.
- c. Teunken (later Anthonia genoemd), vermoedelijk geboren ca. 1647-1649 en buiten Steenbergere gedoopt; als dochter is Teunken vermeld op 9-10-1662;²⁰ waarschijnlijk is zij buiten Steenbergere gedoopt; zij ging naar school in Steenbergere en in “Holland” (Rotterdam);²¹ zij was op 30-12-1663 getuige bij een doop in de geref. kerk van Kruisland; zij is identiek met Anthonia Francke die op 26-5-1668 als jonge dochter, wonend in Rotterdam, in Delft ondertrouwde met Jacobus van der Hoeve (Houve), jonge man, wonend op de Verwersdijk in Delft; er werd een attestatie verstrekt naar Overschie, waar het huwelijk werd bevestigd op 10-6-1668; tussen 1671 en 1687 lieten zij in Delft 12 kinderen geref. dopen;²² Jacobus van der Hoeve (Houve) was in Delft verwer; op 14-12-1711 verkocht hij een huis met tuin aan de Verwersdijk te Delft, genaamd “Blauwe Hand met de Kroon” met daarin een verwerij, perserij en een droogscheerderij; dit alles werd verkocht aan Johan Francken, zoon van Francois Adriaenszn. Francken en Anna de Veer (zie A.3.4);²³ Teunken (Anthonia) Francken werd op 17-7-1709 in de Nieuwe Kerk van Delft begraven en Jacobus van der Hoeve idem op 5-8-1716.²⁴
- d. Lijsbet, 23-10-1650; getuigen: Leendert Cornelisse Spruijt, Pieter Pieters, Neeltje Adriaens Bergeijc en Adriaentie Cornelis; Lijsbet werd op 10-7-1656 in de geref. kerk van Steenbergere begraven.²⁵
- e. Pieternelleken, 16-3-1653; getuigen: Cornelis Vincken, Pieter Francken en Maria Jansen Dingemans; Pieternelleken werd op 20-11-1658 in de geref. kerk van Steenbergere begraven.²⁶

Uit het tweede huwelijk kwamen de volgende kinderen voort die eveneens in de gereformeerde kerk van Steenbergere werden gedoopt:

- f. Catalijntje, 30-5-1655; getuigen: Jacob Willemsen, Dirck Geertsen, Lijsbeth Meertens en Teuntje Booms;²⁷ op 23-9-1684 werd zij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergere;²⁸ zij ondertrouwde in Steenbergere op 20-7-1680 (en trouwde elders met attestatie van Steenbergere d.d. 10-8-1680) met Jan Claeszn. Walschot, eveneens wonend in De Heen en weduwnaar van Willemken Pietersdr. van Stel en van Mariken Jacobs; Catalijntje hertrouwde op 16-5-1683 in Halsteren (met een attestatie van Steenbergere van 15-5-1683) met Abraham Janszn. Tuereluer, jonge man, geboren in het Westland van Steenbergere; tenslotte ondertrouwde zij in Steenbergere op 15-3-1687 (daar bevestigd op 30-3-1687) met Cornelis Aertszn. van Stel, geboren ca. 1653, zoon van Aert Pieterszn. van Stel (landman in de Triangelpolder) en diens tweede echtgenote Dina Cornelisdr. Vincke; Catalijntje Francken werd op 11-4-1695 in de geref. kerk van Steenbergere begraven waarbij tweemaal werd geluid;²⁹ Cornelis van Stel werd op 16-12-1709 in de geref. kerk van Steenbergere begraven waarbij driemaal werd geluid.³⁰
- g. Wijffeke, 7-1-1657; getuigen: Adam Joosten [Soetens], Bastiaen Bergeijck en Janneken Claes; op 7-4-1686 werd Wijffeke door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergere.³¹
- h. Aerjaen [Adriaen, Arij], 20-10-1658; getuigen: Jacob Claeszn. Nol, Dingentje Vincke en Jacomijna Schouwenbergh; zie verder A.4.2.
- i. Elijsabeth, 18-12-1661 (helft tweeling); getuigen: Francois Francke, Joannes Hacksteen, Willemken Pieters en Maria van de Broeck; de dopelinge overleed vóór 23-9-1663.
- j. Maria, 18-12-1661 (helft tweeling); getuigen: idem; zij (“Mariken Laurens Francke”) ondertrouwde in Steenbergere op 24-8-1680 als jonge dochter uit De Heen met Meeus Jansen, jonge man uit De Heen, beiden wonend in Steenbergere; het huwelijk werd elders bevestigd met een attestatie van Steenbergere d.d. 14-9-1680; Mariken (Maria) werd op 16-1-1681 in de gereformeerde kerk van Steenbergere begraven, waarbij eenmaal werd geluid.³²
- k. Lijsbeth, 23-9-1663; getuigen: Jan Dircxsen Waltijn, Francois Francken, Leentie Dircken en Cornelia Cornelis.

1. Dirck, 24-1-1666; getuigen: Dirck Francke, Adriaen Bastiaense Nootenboom, Gillis Schets en Grietjen Wilhems; vermoedelijk werd Dirck op 2-12-1681 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij tweemaal werd geluid.³³

Op 20-11-1658 werd een kind (N.N.) van Lauwereijs Francken in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij driemaal werd geluid.³⁴

---

¹ OraS, inv. 557, 23-3-1643.

² HGS, inv. 1, fol. 57. In 1660 en 1661 werd hij genomineerd als ouderling van de geref. kerk van Steenbergen maar niet gekozen (HGS, inv. 1, fol. 63v en 65).

³ WKS, inv. 1929. De boerderij was eerder eigendom van Marinis Joostzn. de Bruijne, voogd van Laurens op 22-9-1627 (WKS, inv. 2242).

⁴ OraS, inv. 1634, fol. 53v, 2-11-1661. De ligging van deze boerderij werd omschreven op een kaart van De Heen als nr. 13 en 14. Deze kaart is niet overgeleverd. De boerderij was eigendom van Commerina van Sasborgh, echtgenote van kolonel Daniel de Tassin de Torsay en weduwe van Cornelis van der Haven.

⁵ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.1.42.

⁶ OgaS, inv. 2122.

⁷ <https://www.hanleune.nl/genealogie/de-kwartieren-van-pieter-bierens-1685-1734>.

⁸ HGS, inv. 1, fol. 39v.

⁹ Dit testament werd na het overlijden van Catelijne Pieters getoond voor de Weeskamer van Steenbergen (WKS, inv. 2243, fol. 106-107). Het betrof een testament op de langstlevende. Aan de armen van Steenbergen werd fl. 150 gelegateerd. De huur en de baten van de gepachte boerderij zouden bij de langstlevende blijven. Ze benoemden elkaar tot voogd van hun kinderen. Daarnaast werden als voogden aangewezen: Cornelis Bastiaenszn. Francken (oom van Laurens; zie B.2.1) en Cornelis Pieters (oom van Catelijne van moederszijde). Catelijne Pieters behoorde tot de erfgenamen van haar gefortuneerde stiefmoeder Geertien Pieters (WKS, inv. 2425, 9-10-1662, fol. 63-68).

¹⁰ HGS, inv. 551. De kosten werden niet gespecificeerd.

¹¹ Cornelia (Neeltje) Dirckx van Driel huwde met Hans Stoels buiten Steenbergen. Deze had een zuster Janneken Henricx Stoels die in Steenbergen op 27-8-1676 testeerde, vermeld als laatst weduwe van de smid Dirck Geertse en als winkelierster in De Heen. Zij was eerder weduwe van ene Govert N.N., waaruit een dochter Maria Goverts voortkwam. Maria erfde de winkelwaren van haar moeder (NaS, inv. 44, 27-8-1676). Cornelia van Driel is een dochter van Dirck Leendertszn. van Driel en Wijfeken (Wijveken) Adriaens. Cornelia's vader is een zoon van Lenaert Dirccsxe en Maeyken Adriaensse (OraS, inv. 1723, fol. 63v-64, 4-10-1620). Dirck Leendertszn. van Driel was landbouwer in Kruisland en schepen van Steenbergen in de periode 1629-1631 (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.1.78) (Leune, 2023b, hoofdstuk 2.1) Uit zijn huwelijk met Wijfeken Adriaens kwam ook een dochtertje Leendertien voort, dat op 12-2-1639 in de geref. kerk van Steenbergen werd gedoopt met als getuigen Janneken Dingemans, Leendert Leendertsen [van Driel] en Marijnus Iemansen. Wijveken Adriaens was op 14-9-1641 in Steenbergen getuige bij de doop van een kind van Dircks broer Jan Leendertszn. van Driel.

¹² HGS, inv. 1, fol. 32v.

¹³ NaB, inv. 134, blad 27-28, akte nr. 13.

¹⁴ OraS, inv. 1634, fol. 291, 27-5-1669. Van de Linden zette de pacht van de boerderij van Laurens Adriaenszn. Fancken in De Heen met 101 gemeten voort. Op 19-9-1672 is hij vermeld als landbouwer in De Heen (NaB, inv. 122, akte nr. 69). Idem in 1681, toen hij werd betrapt op stroperij (OraS, inv. 109). Hij behoorde in 1672-1673 tot de kapitaalkrachtige belastingplichtigen in Steenbergen, blijkens de door hem betaalde impost op de bieren en het gemaal (OgaS, inv. 1550). Hendrik van de Linden hertrouwde op 31-12-1683 (ondertrouw in Prinsenland op 6-12-1683) met Cornelia (Neelken) Gijsbrechtldr. Cortpenninck, jonge dochter van Prinsenland en daar toen wonend. Zij lieten in Steenbergen hun dochter Stoffelina op 15-4-1685 gereformeerd dopen, op 1-6-1687 hun dochter Geertruijt en op 27-6-1688 hun zoon Hendrick. Cornelia was een dochter van Gijsbrecht Gijsbrechtszn. Cortpenninck (schepen van Steenbergen namens Kruisland in de jaren 1673-1675) en Stoffelken Claes (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.1.25). Hendrick van de Linden werd in Steenbergen op 21-5-1690 begraven, hetgeen fl. 4 en 10 stuivers kostte. Er werd slechts eenmaal geluid (HGS, inv. 555).

¹⁵ HGS, inv. 1, fol. 92v.

¹⁶ HGS, inv. 552.

¹⁷ WKS, inv. 2244, fol. 41v.

¹⁸ Idem.

¹⁹ Deze kinderen waren met hun leeftijd op 30-7-1667: Catelijntje (12), Wijveken (10), Adriaen (per abus genoteerd als Joan) (8), Maria (5), Lijsbeth (3) en Dirck (1) (WKS, inv. 2244, fol. 45).

²⁰ WKS, inv. 2425, 9-10-1663, fol. 26

-
- ²¹ Idem.
- ²² Deze kinderen zijn (met hun doopdatum in Delft): Geertruijt (22-3-1671), Anna (15-1-1673), Maria (11-9-1674), Joannes (27-10-1675), Maria (30-6-1678), Geertruijt (3-3-1680), Geertruijd (15-5-1681), Franco (19-7-1682), Niclaes (21-7-1683), Geertrui (14-1-1685), Jacobus (15-4-1686) en Henderijkus (4-6-1687). Het is opmerkelijk dat geen van de kinderen is genoemd naar Laurens Francken en diens eerste echtgenote Catalijne Pieters.
- ²³ Erfgoed Delft, Stadsarchief, notarieel archief, inv. 161.2544, fol. 245, 14-12-1711; zie ook: idem, inv. 161.2546, fol. 40, 6-2-1714.
- ²⁴ Jacobus van der Hoeve is mogelijk identiek met zijn naamgenoot die op 27-2-1683 is vermeld als eigenaar voor een tiende deel van de Heense molen (WKS, inv. 2483, fol. 10).
- ²⁵ HGS, inv. 551. Er werd driemaal geluid. Kosten: fl.7 en 6 stuivers.
- ²⁶ Idem.
- ²⁷ Mogelijk is zij identiek met Catarina Francken die ongehuwd moeder werd van dochter Catarina die op 28-9-1676 in de geref. kerk van Steenberg en werd gedoopt. Vader van dit kind was Cornelis Anthonisz. Soetens (zie Pieter Adriaenszn. Francken, A.3.2).
- ²⁸ HGS, inv. 2, fol. 45.
- ²⁹ HGS, inv. 555. Kosten: 9 en 10 stuivers.
- ³⁰ HGS, inv. 556. Zie voor Cornelis Aertszn. van Stel verder: Leune, 2020, 8.2.72.
- ³¹ HGS, inv. 2, fol. 41v. Mogelijk is zij genoemd naar Wijveken Dircx uit de polder Nieuwe Heije die op 28-9-1647 door belijdenis lidmaat werd van de geref. kerk van Steenberg en (HGS, inv. 1, fol. 33). Zij is mogelijk een zuster van Neeltje Dircx.
- ³² HGS, inv. 554. Kosten: fl. 7 en 6 stuivers.
- ³³ HGS, inv. 554. Kosten: fl. 9 en 10 stuivers.
- ³⁴ HGS, inv. 551. Kosten: fl. 7 en 12 stuivers.

A.3.2 Pieter Adriaenszn. Francken

Pieter Adriaenszn. Francken werd geboren in de polder van De Heen en gereformeerd gedoopt in Steenberg en op 9-6-1632 met als getuige: Arien ...[onleesbaar]. Zijn ouders zijn Adriaen Bastiaenszn. Francken en diens tweede echtgenote Cunierken Dirckx (zie A.2.1). Pieter Francken was landbouwer in de polder van De Heen. In de periode 1660-1662 (en mogelijk al eerder) was hij pachter van de Bellenhoeve (overwegend in de polder De Heen en deels in de polder Nieuwe Heije) voor fl. 800, 11 stuivers en 3 deniers per jaar. ¹ Hij werd op 16-12-1662 in de geref. kerk van Steenberg en begraven waarbij viermaal werd geluid. ²

De polder van De Heen met in de zuid-oostelijke punt de opstallen van de Bellenhoeve anno 1746. ³

Pieter Adriaenszn. Francken ondertrouwde, als jonge man van De Heen, in Steenberg en op 7-6-1653 (daar bevestigd op 29-6-1653) met Elizabeth Meertensdr. van Driel, jonge dochter van De Heen, dochter van Meerten Leendertse van Driel en Janneken Claes. ⁴ Zij werd op 10-4-1632 in de geref. kerk van Steenberg en gedoopt met als getuigen Cornelis Vincken, Jan Leendertsen en Janneken Stappers. Elizabeth van Driel hertrouwde (ondertrouwde) in Steenberg en op 19-4-1664 (met attestatie van Steenberg en d.d. 10-5-1664 elders bevestigd) met Adriaen van der Hoeck (Houck), geboren in Prinsland ca. 1630, weduwnaar van Appollonia Nollens, van Tanneken Claes en van Lucretia Schimers. Hij zette de pacht van de Bellenhoeve voort. Uit dit huwelijk kwam een zoon Johannes van der Hoeck voort, gereformeerd gedoopt in Steenberg en op 12-12-1666. Adriaen van der Hoeck werd op 13-2-1668 in de geref. kerk van Steenberg en begraven, waarbij viermaal werd geluid. ⁵ Elizabeth van Driel hertrouwde nog eens in 1668 (ondertrouw in Steenberg en op 20-10-1668, bevestiging in Kruisland op 21-11-1668) met Cornelis Anthoniszn. Soetens, geboren ca. 1641, zoon van Anthoni Joostzn. Soetens (landbouwer en schepen onder Nieuw-Vossemeer) en Catalina Blaesdr. Vromans. ⁶ Cornelis Soetens zette de pacht van de Bellenhoeve voort. ⁷ Hij bezat samen met de kinderen van Elizabeth van Driel in de Heerenpolder van Nieuw-Vossemeer 2 gemeten en 84 waarvan hij in 1678 de helft (zijn deel) verkocht, waarmee de Weeskamer van Steenberg en op 16-7-1678 instemde; ⁸ Elizabeth van Driel werd in de geref. kerk van Steenberg en met het gildekleeid begraven op 19-5-1670, waarbij viermaal werd geluid. ⁹

Op 27-2-1683 is door de voogd van de kinderen van Pieter Adriaenszn. Francken en Elizabeth Meertensdr. van Driel, Bastiaen Adriaenszn. Francken (A.3.5), de boedelrekening van hun ouders gepresenteerd aan de Weeskamer van Steenberg en. De baten van de boedel bedroegen fl. 4.591 en de lasten fl. 3.302 zodat een positief saldo resteerde van fl. 1289. ¹⁰

Op 14-2-1685 is vermeld dat hun weeskinderen nog een schuld hadden jegens hun oom Francois Francken wegens verschuldigde landpachten, mondkosten, geleend geld en andere vorderingen. De voogd van de kinderen, hun oom Bastiaen Adriaenszn. Francken, kreeg toestemming van de Weeskamer van Steenberg en om op deze schuld een nieuwe lening van fl. 1000 middels een schepenkennisse in mindering te brengen, met als onderpand de landen en vaste goederen van de kinderen gelegen in De Heen ("gemeen" in de Bellenhoeve; zijnde hun deel in het eigendom van deze boerderij) en in de Nieuwe Heije. ¹¹

Uit het huwelijk van Pieter Adriaenszn. Francken en Elizabeth Meertensdr. van Driel kwamen de volgende kinderen voort die in de gereformeerde kerk van Steenbergen werden gedoopt:

- a. Cuneertje, 21-3-1655; getuigen: Claes Jansen Vosberge, Meeus Adriaensen Bergheijck en Neeltje Dirckx van Driel; voor haar begrafenis in de geref. kerk van Steenbergen werd aan de koster fl. 12 en 2 stuivers betaald en voor haar doodskest fl. 18.¹²
- b. Adriaen, 6-8-1657; getuigen: Dirck Francke, Adriaentjen Meertens van Driel, Pieter Bocx en Catalijne Padtmos; Adriaen ondertrouwde als jonge man van De Heen op 31-3-1689 in Steenbergen en trouwde elders met een attestatie van Steenbergen d.d. 4-4-1680 met Helena van Aertsen, jonge dochter uit de Leur, beiden toen wonend in De Heen.
- c. Maria (Maeijken), 22-2-1660; getuigen: Jacob Willemsen, Leendert Meertens van Driel, Jacomijntje Schouwenburgh en Maria van de Broeck; zij is vermoedelijk de dochter van Lijsbet Meertens van Driel, overleden in De Heen, die op 20-1-1671 met het grote nieuwe kleed in de geref. kerk van Steenbergen werd begraven, waarbij eenmaal werd geluid.¹³
- d. Pieter, 25-2-1663; getuigen: Franchois Francken, Meerten Leendertsen [van Driel], Teuntje Booms en Macheltjen Imans.

---

¹ OraS, inv. 919. In 1654 werd hij aangeklaagd omdat zijn paarden veldvruchten hadden vernield in de polder Nieuwe Heije (OraS, inv. 765, 13-8-1654).

² HGS, inv. 552. Kosten: fl. 10.

³ BHIC, Kaartencollectie, toegang 343, inv. 607.

⁴ Leune, 2023b (Van Driel), hoofdstuk 2.4.

⁵ HGS, inv. 552. Kosten: fl. 10.

⁶ Gens Nostra, jrg. 39 nr. 1, januari 1984, p. 169. Catalina Blaesdr. Vromans was een dochter van Blasius Geertse die op 25-2-1609 is vermeld als bewoner van de Graaf Hendrikpolder. Hij was toen fl 125 schuldig wegens de koop van 25 schapen (OraS, inv. 1718, fol. 19).

⁷ WKS, inv. 2483, o.m. fol. 6. Uit een buitenechtelijke verhouding van Cornelis Teunen Soetens met Pieternella Adriaens kwam een dochter Catarina voort die op 1-4-1673 zonder getuigen werd gedoopt in de geref. kerk van Steenbergen. Op 28-9-1676 werd van Cornelis dochter Antonette gedoopt (eveneens zonder getuigen), voortgekomen uit een eveneens buitenechtelijke verhouding met Catalijntjen Francken, mogelijk dochter van Laureijs Adriaenszn. Francken, gedoopt in Steenbergen op 30-5-1655 (zie A.3.1). Beide dochters waren “uit hoererie gewonnen”.

⁸ WKS, inv. 2244, fol. 122.

⁹ HGS, inv. 553. Kosten: fl. 10. Tien dagen eerder, op 9-5-1670, werd van Cornelis Anthoniszn. Soetens (“Cornelis Teunisse”) in deze kerk een kind (N.N.) begraven, waarbij driemaal werd geluid. Kosten: fl. 7 en 3 stuivers (bron: idem). Op 4-9-1670 trof Soetens een regeling over de verdeling van de nagelaten bezittingen van Elizabeth van Driel en de rechten van haar (vijf) kinderen (WKS, inv. 2244, fol. 70-70v). De nagelaten bezittingen van Elizabeth van Driel zijn door Soetens later uitgebreid beschreven. Deze “staat en inventaris” (die de periode bestrijkt vanaf haar dood tot het jaar 1673) werd op 3-10-1680 aan de magistraat van Steenbergen gepresenteerd (WKS, inv. 2469).

¹⁰ WKS, inv. 2483.

¹¹ WKS, inv. 2245, fol. 41v, 14-2-1685.

¹² WKS, inv. 2483, fol. 18 en 18v.

¹³ HGS, inv. 553. Kosten: fl. 8 en 10 stuivers.

A.3.3 Dirck Adriaenszn. Francken

Hij is een zoon van Adriaen Bastiaense Francken en diens tweede echtgenote Cunierken Dirckx (zie A.2.1). Hij is geboren in de polder van De Heen en werd in Steenbergen op 20-1-1639 gereformeerd gedoopt met als getuige Dirck Basteijaensen. Op 2-11-1658 is hij vermeld als eigenaar van een vijfde deel van de boerderij die Bellenhoeve werd genoemd, geërfd van zijn moeder. Hij was toen fl. 2000 à 5% rente per jaar schuldig aan de weduwe van Huijbrecht Geertszn. Vroman, Maria Jans. Als onderpand stelde hij een vijfde deel van ca. 85 gemeten land in kavel 1 van de polder van De Heen en een vijfde deel van 10 gemeten in de polder Nieuwe Heije, samen behorend tot de Bellenhoeve. Op 4-10-1661 was deze lening afbetaald. ¹ Na zijn huwelijk woonde hij in Willemstad en Dinteloord.

Op 24-1-1666 was hij in de geref. kerk van Steenbergen getuige bij de doop van zijn neef Dirck Francken, zoon van zijn broer Laurens Adriaenszn. Francken en Neeltje Dirckx (zie A.3.1). Hij verkeerde in 1664 in financiële moeilijkheden. Hij had een schuld bij Geertruijd Jans, weduwe van Aert Sijmonsse, wonend in Prinsland. Zijn broers Laureijs, Francois en Bastiaen stelden zich in 1664 borg voor hem. Op 25-7-1668 werd overeengekomen door de weduwe van Laureijs Adriaenszn. Francken en de broers Francois Adriaenszn. Francken en Bastiaen Adriaenszn. Francken enerzijds met Geertruijd Jans anderzijds, dat Geertruijd in het bezit zou komen van alle bezittingen van Dirck Adriaenszn. Francken, inclusief diens nog openstaande schulden, te weten een obligatie met rente van fl. 3400 ten profijte van Jacob Noirot, een openstaande pacht Schuld van fl. 1350 en nog enkele kleine schulden. Daar stond tegenover dat een vordering (“pretentie”) van Dirck op Geertruijd Jans van fl. 2000 zou komen te vervallen. ² Op 16-10-1669 was Dirck penningmeester in Dinteloord. ³

Als jonge man van Steenbergen ondertrouwde hij in Dinteloord op 3-8-1658, bevestigd in Gastel op 24-8-1658, met Jacobmijnken (Jacomina) Aerts (Ariens, Adriaens) Schouwenberg (Schouwenburgh), jonge dochter van Prinsland.

Dirck Adriaenszn. Francken overleed ca. 1669 (na 16 oktober)-1670, vermoedelijk in Dinteloord. Zijn weduwe hertrouwde (ondertrouw op 2-8-1671, bevestiging op 29-8-1671, beiden in Dinteloord) met Lambrecht Adriaenszn. (Ariensen) Slickboer.

Uit het huwelijk van Dirck Francken en Jacomina Schouwenberg (Schouwenburgh) kwamen de volgende kinderen voort:

- a. Cuniera, gedoopt in Willemstad op 3-7-1661 met als getuigen: Laurens Francken, Ghijsbrecht Cluijt, Geertruijd Jans en Neeltjen Dirckx.
- b. Aert, gedoopt in Willemstad op 30-9-1663 met als getuigen: Lambrecht Schouwenburgh, Huijbrecht Coomans, Gijsbrecht van Santen en Dingena Schouwenburgh.
- c. Dingena, gedoopt in Willemstad op 16-8-1665 met als getuigen: Adriaen van der Houck, Huijbrecht Coomans, Japhet Cappendijck en Neeltje Dircks Francken; zij trouwde vermoedelijk in 1691 in Dinteloord met Jan Adriaenszn. Vinck, zoon van Adriaen Vinck (landbouwer in de polder van De Heen, schepen van Steenbergen 1667-1673) en Catalijntje Teunis. ⁴
- d. Geertruijd, gedoopt in Dinteloord op 17-6-1668 met als getuigen: Hermannus van Essen, Francois Franken, Hubrecht Pastoor en Grietje Willemsen; zij was doopgetuige in Dinteloord op 1-11-1693.

¹ OraS, inv. 1724, fol. 152v-153, 2-11-1658.

² NaB, inv. 118, akte nr. 84, 25-7-1668, fol. 161 en 161v.

³ NaS, inv. 42, 16-10-1669.

⁴ Leune, 2021, paragraaf 8.1.137. Uit het huwelijk van Jan Vinck en Dingena Francken kwamen zeven kinderen voort die in de geref. kerk van Dinteloord werden gedoopt: Cathalyne (28-9-1692), Ary (1-11-1693), Arie (17-2-1697), Dirck Jansen (11-4-1699), Dingena (1-2-1701), Cathrina (9-4-1703) en Johannes (23-11-1704).

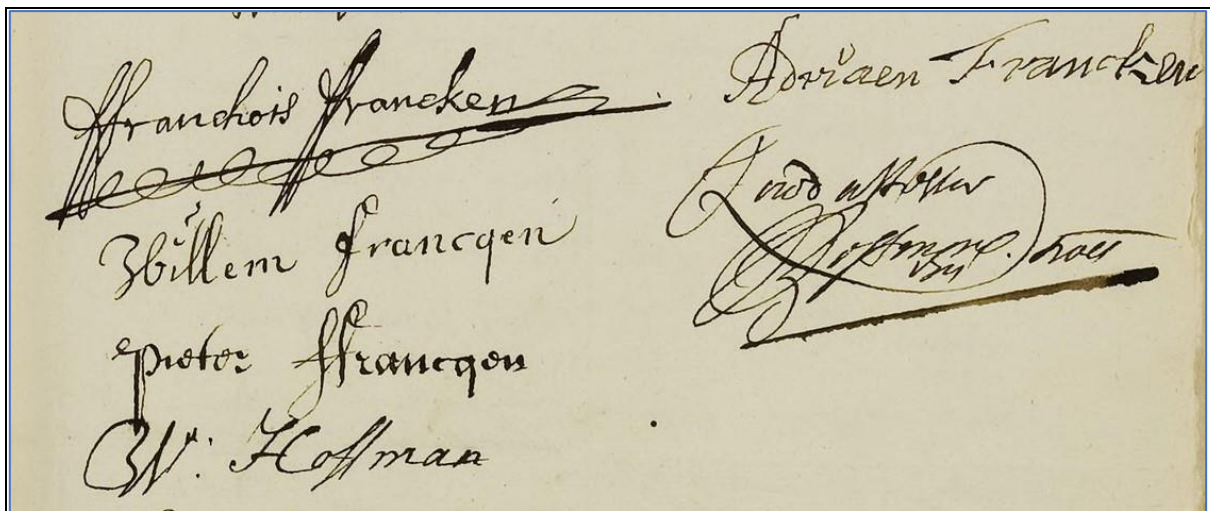
A.3.4 Francois Adriaenszn. Francken

Hij is een zoon van Adriaen Bastiaenszn. Francken en diens tweede echtgenote Cunierken Dircx (zie A.2.1). Op 16-10-1669 testeerde hij in Steenberg, vermeld als graankoopman in Dordrecht, en wees (nog ongehuwd) zijn broer Bastiaen aan als erfgenaam. Legaten bestemde hij voor de huisarmen van Dordrecht (fl. 100), zijn zuster Christijntje (fl. 100), de kinderen van wijlen zijn broer Pieter (samen fl. 300), de kinderen van wijlen zijn halfbroer Laureijs (samen fl. 100), de dienstmeid Aeltje Hacksteijn (fl. 50) en zijn broer Dirck, vermeld als penningmeester in Prinsland ("een sekere som van penningen").¹ Hij kocht op 2-7-1683 een huis met erf in de Wijnstraat te Dordrecht dat hij eerder huurde.² In 1685 werd hij eigenaar van de dubbele oliemolen "De Wakende Kraan" aan de 's-Gravendeelsedijk te Dordrecht.³ In 1692 was hij betrokken bij een geschil over een erfenis binnen zijn schoonfamilie De Veer.⁴ Franchois trof op 26-9-1711 in Steenberg een regeling met zijn neven Willem en Pieter Francken (zonen van zijn broer Bastiaen Adriaenszn. Francken; zie A.3.5) over het bezit van de Bellenhoeve in de polder van De Heen. Willem en Pieter tekenden hiervoor een schuldbekentenis. De erfgenamen van Willem betaalden ca. 1724 aan de erfgenamen van Franchois een restschuld van fl. 3.126.⁵ Franchois overleed tussen 9-2-1713 (huwelijksvoorwaarden van zoon Johannes) en 6-2-1714, toen hij als overleden is vermeld.⁶ Zijn zoon Johan was executeur van zijn boedel. Op 26-7-1714 toonde hij voor een notaris te Delft het testament van zijn vader.⁷

Franchois Francken ondertrouwde op 16-11-1670 in Dordrecht met Anna Aeldertsdochter de Veer, mogelijk dochter van Aldert (Eldert) de Veer en Symonetta Schack. Aldert de Veer was in Amsterdam raad en pensionaris.⁸ Anna Alders de Veer was in Steenberg doopgetuige op 22-2-1671. Zij is mogelijk op 7-1-1681 in Dordrecht begraven.⁹

Uit dit huwelijk kwamen (in elk geval) de volgende kinderen voort:

- a. Cuniera, gedoopt in Dordrecht op 17-3-1672; zij trouwde met de predikant Anthonij Verkouteren; op 12-3-1717 is zij vermeld als zijn weduwe, wonend in Delft.¹⁰
- b. Anna Maria, gedoopt in Dordrecht op 7-9-1673; zij ondertrouwde op 4-11-1696 in Dordrecht (als jonge dochter wonend aan de Wollenwevershaven) met Samuel de Moraaz, jonge man, geboren in Langerak, notaris in Dordrecht 1697-1734; dit paar liet in Dordrecht dopen: Anna (30-8-1697), Anna (6-10-1698), Francina (17-3-1700), Francosia (12-3-1701), Francosia (18-2-1702), Maria (19-3-1703), Adriana (3-4-1705), Maria Willemina (25-11-1707), Johannes (12-3-1714) en Johannes Heinsius (25-9-1715).
- c. Elisabeth, als dochter vermeld op 12-3-1717.¹¹
- d. Johan Francken, als zoon van Franchois vermeld op onder meer 9-2-1713, toen hij in Delft met zijn aanstaande bruid, Joanna Oversloot, huwelijksvoorwaarden overeenkwam, waarbij zijn vader Franchois Francken, koopman te Dordrecht, compareerde; Johan werd vermeld als minderjarige en als verwer (schilder); de bruid (eveneens minderjarig) werd geassisteerd door haar voogden Dirck Groenewegen van der Made (raad en oud burgemeester) en Jacob van der Dussen (oud schepen) en ook door Jannetje Lootsman, weduwe van Christiaan Oversloot en door Catharina Cruijswegh, weduwe van Joannis van Bessel, haar twee grootmoeders;¹² zij ondertrouwden op 11-2-1713 en trouwden op 27-2-1713; op 14-12-1711 kocht Johan Francken van Jacob van der Houve een huis met tuin aan de Verwersdijk te Delft, genaamd "Blauwe Hand met de Kroon" met daarin een verwerij, perserij en een droogscheerderij; zijn vader Franchois stond borg.¹³

De handtekeningen van Francois Adriaenszn. Francken en zijn neven Willem, Pieter en Adriaan Francken, zonen van zijn broer Bastiaen Adriaenszn. Francken, 26-9-1711.¹⁴

-
- ¹ NaS, inv. 42, 16-10-1669.
- ² Regionaal Archief Dordrecht, oud notarieel archief Dordrecht, inv. 373, fol. 55-57, 10-2-1682 en idem, inv. 1629, fol. 29v, 2-7-1683.
- ³ Grol en Zondervan-van Heck, p. 157. Deze molen werd gekocht van Herman Borset en door zoon Johan in 1714 verkocht.
- ⁴ Regionaal Archief Dordrecht, oud notarieel archief Dordrecht, inv. 262, fol. 391, 12-11-1692. Daarbij waren ook diverse andere personen betrokken met de achternaam Francken. Zij behoorden allen tot een andere familie Francken dan Francois Adriaenszn. Francken.
- ⁵ OraS, inv. 2021, fol. 99-100v. In deze akte wordt verwezen naar een (niet gedateerd) testament van Franchois Francken bij een notaris in Delft.
- ⁶ Erfgoed Delft, Stadsarchief, notarieel archief, inv. 161.2546, fol. 40, 6-2-1714. Zie ook: Regionaal Archief Dordrecht, oud notarieel archief Dordrecht, inv. 577, akte nr. 28, 29-5-1714; idem, akte nr. 30, 31-5-1714.
- ⁷ Idem, inv. 161.2408, 26-7-1714.
- ⁸ Anna de Veer had mogelijk een broer Mr. Johan de Veer, geboren in Amsterdam op 1-2-1640 als zoon van Aldert de Veer en Symonetta Schack en in Den Haag op 16-2-1666 gehuwd met Anna Maria van Graswinckel. Johan was raad in de Raad van Brabant (1666) en secretaris van de Rekenkamer van de Generaliteit (1667) (Van der Aa, deel 19, p. 490). Johan overleed in Den Haag op 1-4-1717.
- ⁹ Anna Alders de Veer was waarschijnlijk een zuster van Aletta Alders de Veer die gehuwd was met Johan Francken. Deze was in Dordrecht eigenaar van diverse molens en deken van het gilde der zakkendragers (het mazelaarsgilde) (Grol en Zondervan-van Heck, p. 136, 142, 147, 148 en 155). Dit paar liet op 27-1-1662 in Dordrecht hun dochter Aletta gereformeerd dopen. Johan Francken werd op 21-3-1673 in Dordrecht begraven. Het is niet bekend of hij familie is van het geslacht Francken uit Strijen.
- ¹⁰ Erfgoed Delft, Stadsarchief, notarieel archief Delft, inv. 161.2411, fol. 182, 12-3-1717. Anthonij Verkouteren is mogelijk identiek met de gelijknamige Anthonij die in de periode 15-5-1691 tot zijn overlijden op 19-6-1702 predikant was in Burgh (Schouwen-Duiveland). Deze was een zoon van Abraham Jacobszn. Verkouteren (landbouwer in de polder van Doel) en diens derde echtgenote Adriana Wadden. Zie: <https://www.hanleune.nl/de-forten-lillo-en-liefkenshoek/repertorium-lillo-liefkenshoek-1585-1786>, namen T-Z, lemma Vercouteren (Verkouteren), nr. 3.3 ad h.
- ¹¹ Erfgoed Delft, Stadsarchief, notarieel archief Delft, inv. 161.2411, fol. 182, 12-3-1717.
- ¹² Idem, inv. 161.2406, fol. 77, 9-2-1713.
- ¹³ Idem, inv. 161.2544, fol. 245, 14-12-1711; zie ook: idem, inv. 161.2546, fol. 40, 6-2-1714.
- ¹⁴ NaS, inv. 63, 26-9-1711. Hoffman was de notaris.

A.3.5 Bastiaen Adriaenszn. Francken

Hij is vermoedelijk ca. 1641-1643 geboren in De Heen als zoon van schepen Adriaan Bastiaanszn. Francken en diens tweede echtgenote Cunierken Dirckdochter van Driel, ook vermeld als Cunierken (Commerken) Dirckx (zie A.2.1). Waarschijnlijk is hij niet in Steenbergen gedoopt. Bastiaen Adriaenszn. Francken werd op 24-12-1665 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen.¹ Op 23-10-1666 was hij (waarschijnlijk slechts kort) winkelier in Steenbergen.² Hij was overwegend landbouwer in De Heen.³ Op 13-6-1672 is hij vermeld als koopman van granen.⁴ Samen met zijn zuster Christijntje en zijn broer Francois was hij eigenaar van de "Bellenhoeve" in de polders De Heen en Nieuwe Heije.⁵ In 1689 is hij vermeld als gebruiker van de Bellenhoeve.⁶ Hij kocht op 24-8-1689 voor fl. 600 7 gemeten met daarop een huis in de polder van De Heen, behorende bij de Bellenhoeve. Dit perceel was ooit eigendom van Arij Pieterszn. Francque (zie A.3.2. ad b) en later van Louis le Clercq, doctor in de medicijnen te Breda.⁷

Hij was schepen van Steenbergen namens De Heen in de jaren 1669-1670 en 1676-1693. In de jaren 1672-1676 was hij daar buitenburgemeester.⁸ Op 30-11-1680 ondertekende hij een schepenakte als plaatsvervanger ["stadhouder"] van de drossaard.⁹ In de jaren 1672-1674 was hij in Steenbergen collecteur van legerlasten.¹⁰ Ook was hij in Steenbergen servitiemeester in de jaren 1674-1676.¹¹ In 1678 was hij eigenaar van het pand "De Oude Huidenvetterij" in de [Grote] Kerkstraat te Steenbergen.¹² Op 10-2-1688 werd hij benoemd tot gezworene van de polder De Heen als opvolger van Bastiaen Laureijszn. Francken (A.4.1).¹³ Hij vervulde die functie tot zijn overlijden. In 1665 werd zijn vermogen geschat op fl. 2300.¹⁴ Onder meer op 20-3-1667 was hij in de geref. kerk diaken.¹⁵ In o.m. 1671 en 1680 was hij ouderling van deze kerk.¹⁶ Hij leed waarschijnlijk schade door de watersnoodramp van 26-1-1682.¹⁷ In 1688 beschikte hij over 8 melkbeesten en 7 paarden.¹⁸ In 1689 verkeerde hij in financiële moeilijkheden. Op 17-5-1689 loste hij (na diverse procedures) een schuld af van fl. 600 jegens de diaconie van de geref. kerk.¹⁹ In verband hiermee verkocht hij op 25-2-1689 (gevest op 8-4-1689) voor fl. 1200 een huis aan de zuidzijde van de Kerkstraat te Steenbergen aan Carolus Manteau.²⁰

Bastiaen Adriaenszn. Francken ondertrouwde te Steenbergen op 10-10-1665 (daar bevestigd op 1-11-1665) met Margrieta (Grietje) Wilhems, geb. Standdaarbuijten, weduwe van Johannes Hacksteen.²¹ Zij testeerden in Steenbergen op 20-7-1691.²² Margrieta Wilhems overleed op 27-7-1691 en werd op 30-7-1691 in de geref. kerk van Steenbergen begraven.²³ Bastiaen bepaalde op 7-9-1701 dat na zijn overlijden zijn zoon Willem voogd en zijn zoon Pieter toezien voogd zouden zijn van zijn minderjarige kinderen.²⁴ Bastiaen werd op 31-5-1703 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarvoor viermaal werd geluid. Kosten: fl. 14 en 16 stuivers.²⁵ Uit zijn huwelijk kwamen tussen 1666 en 1687 de volgende ngen kinderen voort die in de geref. kerk van Steenbergen werden gedoopt:

- a. Cuneertje, 12-12-1666; getuigen: Francois Francke, Witte Cornelisse, Jacomijntien Schouwenburgh en Elisabeth Meertense van Driel; op 21-3-1693 werd zij ("Kennera") door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen;²⁶ zij ondertrouwde in Steenbergen op 2-4-1694 en trouwde op 27-4-1694 in Nieuw-Vossemeer met Cornelis Pieterszn. Beijerlant (ook: Cornelis Pieterse Thielmans alias Beijerland), landbouwer in De Heen en weduwnaar van Marijken Bastiaensdr. Bergeijck;²⁷ uit hun huwelijk kwamen in Steenbergen twee kinderen voort: Margarita (1695) en Adriaen (1696); Cuneertje werd in de geref. kerk van Steenbergen begraven op 15-2-1697, waarbij driemaal werd geluid.²⁸
- b. Adriaan, 22-2-1671; getuigen: Pieter Cornelissen Tielemans, Ewout Berrevelt, Anna Alders de Veer en Elijsabeth Wilhems; op 9-4-1700 werd hij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen;²⁹ Adriaan is vermeld op 26-9-1711;³⁰ in 1712 woonde hij nog met zijn broer Pieter en zuster Cornelia op de "Bellenhoeve" in De Heen.³¹
- c. Wilhem, 9-4-1673; getuige: Levina Hofman; zie voor hem verder A.4.3.
- d. Pieter, 6-3-1675; getuigen: Bastiaen Laureijsen Francken, Cornelia van de Steen en Stijntien Francken; op 10-4-1705 werd hij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen;³² hij was mede-eigenaar van de "Bellenhoeve" in de polder van De Heen;³³ Pieter bleef waarschijnlijk ongehuwd; vermoedelijk was hij hulpbehoevend; zijn broer Wilhem betaalde voor hem schoenen en medicijnen.³⁴
- e. Lijsbeth, 24-5-1676; getuigen: Jan Anthonissen Soetens en Geertruijt Steenback [Steenbeek]; mogelijk het kind van burgemeester Francke dat op 8-9-1676 in de geref. kerk van Steenbergen werd begraven.³⁵
- f. Cornelis, 14-11-1677; getuigen: Jan Anthonissen Soetens en Cornelia Adams Soetens; mogelijk het kind van oud burgemeester Francken dat op 18-3-1678 in de geref. kerk van Steenbergen werd begraven.³⁶
- g. Elijsabeth, 8-3-1680; getuige: Claesje Bocx; mogelijk het kind van burgemeester Bastiaen Francke dat op 1-1-1684 in de geref. kerk van Steenbergen werd begraven.³⁷
- h. Elijsabeth, 1-4-1685; getuigen: geen; vermoedelijk werd zij (Lijsbet) op 30-3-1700 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen;³⁸ zij ondertrouwde als jonge dochter in Steenbergen op 14-4-1714, daar bevestigd op 3-5-1714, met Gerrit Janszn. van Rhee, jonge man, geref. gedoopt in Steenbergen op 15-10-1690 als zoon van Joan Geertszn. van Rhee en Josijntje Ariensdr. Nootboom; Elijsabeth hertrouwde in Steenbergen in 1720 (ondertrouw op 6-1-1720, bevestiging op 21-1-1720) met Joannes Pieterszn. Deckers, geboren in Nieuw-Vossemeer op 4-8-1675, zoon van Pieter Deniszn.

Deckers en Jacomijntje Otten; hij was landbouwer in Kruisland en schepen van Steenbergen in 1731;³⁹ Elijsabeth Francke werd op 22-12-1723 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij viermaal werd geluid;⁴⁰ Deckers hertrouwde in 1724 met Anna Bosselaar, dochter van (schepen) Anthonij Bosselaar en Martha Cluijt.

- i. Cornelia, 4-5-1687; getuigen: Laureijs Brill en Willemina Bockx; in 1712 woonde zij nog samen met haar broers Adriaan en Pieter en was zij niet gehuwd.⁴¹

---

¹ HGS, inv. 1, fol. 75.

² NaS, inv. 42, 23-10-1666. Hij was toen ook getuige bij de opstelling van een notarisakte.

³ In de jaren 1672-1673 werd hij in De Heen aangeslagen voor de impost op de bieren en het gemaal (OgaS, inv. 1550).

⁴ NaS, inv. 43, 13-6-1672.

⁵ De Bellenhoeve (met 95 gemeten en 143 roeden) werd in de periode 1661-1663 gepacht door zijn broer Pieter Adriaenszn. Francken voor fl. 800 en 11 stuivers per jaar (OraS, inv. 919). Vanaf 1668 was Adriaan van der Houck de pachter en na diens overlijden: Cornelis Anthoniszn. Soetens die trouwde met de weduwe van Van der Houck, Elisabeth Maertensdr. van Driel.

⁶ In maart 1688 werkten op de boerderij als personeelsleden: Willem Lauwereissen, Frans Friskes en Pleuntien Cornelisse (OgaS, inv. 1238).

⁷ OraS, inv. 1534, fol. 157v-158.

⁸ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 7.2.27.

⁹ OraS, inv. 1673, 30-11-1680.

¹⁰ OgaS, inv. 2156-2157.

¹¹ OgaS, inv. 2071-2072.

¹² Hans Slokkers, 2003, p. 80.

¹³ ND, inv. 12561, fol. 107. Hij verdiende er fl. 30 per jaar mee.

¹⁴ OgaS, inv. 2122.

¹⁵ HGS, inv. 1, fol. 76v.

¹⁶ HGS, inv. 1, fol. 92; inv. 2, fol. 18.

¹⁷ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/steenbergen-en-de-stormramp-van-26-januari-1682>.

De eigenaren van land in de polder van De Heen werden in 1682 geconfronteerd met een extra "omslag" [belasting] van fl. 12 per gemet ter financiering van de herdijking van de polder (WKS, inv. 2245, fol. 2c, 22-5-1682). Voorts moet de schade aan onder meer opstallen, landbouwwerktuigen en wintergewassen aanzienlijk zijn geweest. Boeren konden zich hiertegen destijds niet verzekeren. Door het binnenstromen van zout zeewater was nog enkele jaren na de ramp het produceren van landbouwgewassen vrijwel onmogelijk, met grote gevolgen voor de werkgelegenheid. Kunstmest was toen nog niet beschikbaar.

¹⁸ OgaS, inv. 1531, fol. 17.

¹⁹ HGS, inv. 2, fol. 51v en 54. Hij was die lening aangegaan op 8-5-1681 voor een tijd van 15 maanden, waarvoor Bastiaan Laureijszn. Francken borg stond (HGS, inv. 2, fol. 25).

²⁰ OraS, inv. 1534, fol. 141.

²¹ Grietje Wilhems was vermoedelijk een zuster van Elijsabeth Wilhems, geboren in Grave, die in 1652 in Steenbergen huwde met de wijnhandelaar Willem Stevenszn. Hoffman (Leune, 2021, paragraaf 8.1.59). Zij testeerde met Johannes Hacksteen op 5-1-1665, voor de Weeskamer getoond op 18-12-1666 (WKS, inv. 2244, fol. 36). Johannes Hacksteen (oud diaken van de geref. kerk van Steenbergen en winkelier) werd in het koor van de geref. kerk van Steenbergen begraven. Er werd viermaal geluid en het beste kleed werd gebruikt. Kosten: fl. 13 en 10 stuivers (HGS, inv. 552). Johannes Hacksteen is vermoedelijk een broer (of een zoon?) van Gerrit Janszn. Hacksteen (schepen van Steenbergen in de periode 1636-1646) en een broer (of een neef?) van Abraham Janszn. Hacksteen (die in Steenbergen op 22-10-1644 als weduwnaar van Teuntjen Lauwrens ondertrouwde met Maertien Jans). Vermoedelijk is hij ook verwant met Hendrickje Jansdochter Hacksteen die in Steenbergen op 1-19-1629 ondertrouwde (daar bevestigd op 19-10-1629) als een jonge dochter uit Geertruidenberg met Hendrik Frindes Hijmmet. Zij was mogelijk een zuster van Johannes Hacksteen. Deze is mogelijk identiek met Jan Janszn. Hacksteen die in Steenbergen in de geref. kerk doopgetuige was op 30-3-1659.

²² NaS, inv. 68.

²³ HGS, inv. 555. De klok werd geluid op 27-7, op 29-7 en tijdens haar begrafenis. Kosten: fl. 11 en 10 stuivers.

²⁴ NaS, inv. 58, 7-9-1701; WKS, inv. 2246, fol. 106, 15-9-1703.

²⁵ HGS, inv. 556.

²⁶ HGS, inv. 2.

²⁷ Zie voor diverse bijzonderheden over Cornelis Pieterszn. Beijerlant:

<https://www.hanleune.nl/genealogie/kwartierstaat-van-j-m-g-leune>, kwartiernummer 602.

²⁸ HGS, inv. 555. Kosten: fl. 10 en 10 stuivers.

-
- ²⁹ HGS, inv. 2; fol. 76.
³⁰ NaS, inv. 63, 26-9-1711.
³¹ OgaS, inv. 1255. Tot hun huishouden behoorde ook de meid Marieken N.N. en Jacob [Kats] de koewachter.
³² HGS, inv. 2.
³³ NaS, inv. 63, 26-9-1711.
³⁴ OraS, inv. 2021, fol. 104.
³⁵ HGS, inv. 553. Kosten: fl. 11.
³⁶ HGS, inv. 553. Kosten: fl. 8.
³⁷ HGS, inv. 554.
³⁸ HGS, inv. 2.
³⁹ Leune, 2020, 8.2.19.
⁴⁰ HGS, inv. 558. Kosten: fl. 11 en 16 stuivers.
⁴¹ OgaS, inv. 1255.

A.4.1 Bastiaen Laureijszn. Francken

Hij is geboren in De Heen en in Steenbergen gereformeerd gedoopt op 9-12-1646 als zoon van Laureijs Adriaenszn. Francken en Catelijntje Pieters (zie A.3.1) en een halfbroer van de burgemeester en schepen Bastiaen Adriaenszn. Francken (zie A.3.5). Hij ging naar school in Roosendaal. ¹ Op 13-4-1675 werd hij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk. ² Hij was landman (eigenaar en pachter) in De Heen. Samen met zijn broer Francois en zijn zuster Christijntje was hij eigenaar van de “Bellenhoeve” aldaar. ³ In de polder van De Heen pachtte hij een boerderij met 133 gemeten land, eigendom van juffrouw Broeckhuijsen en Willem Snellen te Breda, ingaande 1-10-1674 voor fl. 1000 per jaar. Op 4-5-1683 bewoonde hij deze boerderij niet meer en had hij nog een pachtschuld. ⁴ In het westelijk deel van de Heense polder bij Beukelenberg pachtte hij twee percelen die eigendom waren van de gemeenschappelijke ingelanden van de polder, te weten een weiland van 7 gemeten en 189 roeden en een perceeltje van 200 roeden. ⁵ Waarschijnlijk werd hij in economische zin getroffen door de watersnoodramp van 26-1-1682. ⁶ Hij pachtte vervolgens vanaf 1-10-1684 tot zijn overlijden een boerderij met 75 gemeten in het westelijk deel van de polder Noordheen, incl. de opstallen en de bijbehorende oude en nieuwe dijk en de annexe gorsing, voor fl. 9 en 6 stuivers per gemet ofwel voor fl. 697,50 per jaar. ⁷ Er was kennelijk nog een door hem gepachte boerderij, want op 7-4-1690 zette Maria Soetens de pacht voort van een boerderij in de polder De Heen met 51 gemeten land voor fl. 300 per jaar. ⁸ In de periode 1674-1687 was hij namens De Heen schepen van Steenbergen. ⁹

Op 21-6-1677 werd Bastiaen benoemd tot gezworene van de polder De Heen. ¹⁰ Hij was op 28-3-1683 ouderling in de geref. kerk. ¹¹ Hij ondertrouwde als jonge man op 20-10-1668 in Steenbergen, trouwde elders (waarschijnlijk in Nieuw-Vossemeer) met attestatie van Steenbergen d.d. 4-11-1668 met Maria Anthonisdr. Soetens, jonge dochter, geboren in Nieuw-Vossemeer ca. 1649 en tijdens haar ondertrouw wonend in de polder Nieuwe Heije, dochter van Anthonij Joostzn. Soetens en Catalijntje Vromans. Maria Soetens werd op 20-4-1669 met een attestatie van Nieuw-Vossemeer lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen. ¹² Bastiaen Laureijszn. Francken is op 21-1-1688 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij viermaal werd geluid. ¹³ In dat jaar beschikte zijn weduwe over 11 paarden en 13 melkbeesten. ¹⁴

Maria Soetens (wonend in De Heen) ondertrouwde op 16-5-1694 in Steenbergen en hertrouwde in Halsteren (met attestatie van Nieuw-Vossemeer) op 11-6-1694 met Martinus 't Hooft, weduwnaar van Isabella Fabre, toen wonend in Nieuw-Vossemeer. Hij werd op 22-6-1699 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarvoor fl. 10 en 10 stuivers werd betaald. ¹⁵ Maria Soetens bewoonde in de periode 1702-1705 als huurster het “grote huis” met de schuur en de tuin aan de oostzijde van het dorp De Heen op de plaats waar anno 2023 de pannenkoekenboerderij “Uitwijk” is gelegen. ¹⁶ In 1706 stond zij aan het hoofd van een huishouden bestaande uit de kinderen Laureijs, Pieternel en Lijsbet, drie knechten, een meid en een koewachter. ¹⁷ In 1710 was dit huishouden gereduceerd tot dochter Lijsbeth, de knechten Jan en Hendrik, ene Gijsbregt N.N. en een meid. ¹⁸ Op het kohier van de plattelandsbevolking van Steenbergen in het jaar 1711 komt zij niet meer voor als hoofd van een huishouden. ¹⁹ Zij was op 3-4-1711 in Steenbergen getuige bij de doop van een (naar haar genoemde) kleindochter van haar dochter Pieternelleke. Op de lidmatenlijst van de geref. kerk van Steenbergen betreffende de periode 1724-1786 komt zij niet (meer) voor. Zij is vermoedelijk tussen 1711 en 1724 overleden en buiten Steenbergen begraven. ²⁰

Uit het huwelijk van Bastiaen Laureijszn. Francken en Maria Soetens kwamen de volgende twaalf kinderen voort die in Steenbergen gereformeerd werden gedoopt: ²¹

- a. Catalijntie, 8-9-1669; getuigen: Bastiaen Francken, Willem Spruijt, Catalijntie Vroomans en Maijken Pieters; Catalijntje werd op 20-10-1669 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij eenmaal werd geluid. ²²
- b. Antonij, 7-9-1670; getuigen: Willem Spruijt, Bastiaen Francke, Maijken Pieters en Cornelia Cornelis.
- c. Laureijs, 25-10-1671; ²³ getuigen: Cornelis Antonis Soetens, Jacobus van der Hoven en Maijken Pieters; op 21-4-1696 werd hij door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen; ²⁴ in de periode 1703-1705 assisteerde hij zijn moeder bij het onderhoud van het “grote huis” en de tuin in het dorp De Heen, op de locatie waar anno 2023 de pannenkoekenboerderij “Uitwijk” is gevestigd; ²⁵ vanaf 1707 behoorde hij niet meer tot haar huishouden. ²⁶
- d. Catalijntie, 6-2-1673; getuigen: Jacob Willemsen, Roosken Jans en Neeltjen Dircken [van Driël]; Catalijntie is jong overleden.
- e. Geertjen, 24-3-1675; getuigen: Jan Claessen Walschot en Maiken Bastiaen Bergeijck; Geertjen was doopgetuige in Steenbergen op 1-11-1693; op 21-4-1696 werd zij (met onder meer haar latere echtgenoot) door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen; zij huwde (als jonge dochter uit De Heen) in Wouw op 4-6-1702 met Anthonij Janszn. Soetens, jonge man, ged. Nieuw-Vossemeer 31-8-1670, zoon van Johannes Anthoniszn. Soetens en Roosken Jansdr. van Driël; hij was landbouwer in Kruisland; schepen van Steenbergen namens Kruisland in de periode 1721-1737; hij werd op 17-9-1737 in Kruisland begraven. ²⁷

- f. Joost, 8-2-1677; getuige: Margrieta Willems; zie verder A.5.1.
- g. Arij [Adriaan], 26-3-1679; getuige: Catalijntjen Laureijsen Francken; hij is mog. identiek met Arij Francke die op 7-1-1719 in de geref. kerk van Steenberg en werd begraven, waarbij driemaal werd geluid.²⁸
- h. Pieternelleken, 13-10-1680; getuigen: Nicolaes Coolen, Nicolaes Vinck en Janneken Joosten [Soetens]; op 9-4-1700 werd Pieternelleken door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en;²⁹ zij trouwde als jonge dochter in Steenberg en op 13-2-1710 (ondertrouw op 25-1-1710) met Leendert Janszn. van Ree, jonge man, gedoopt in Steenberg en op 29-12-1686, zoon van Jan Gerritszn. van Ree en Josijntje Adriaensdr. Noteboom; hij was landbouwer en in de periode 1709-1720 schepen van Steenberg en namens De Heen;³⁰ hij hertrouwde in Steenberg en (ondertrouw op 17-3-1714, bevestiging op 1-4-1714) met Elisabeth Verstraten, geboren in de polder van Lillo ca. 1692, dochter van Jacob Jacobszn. Verstraten en Cornelia Eyens; Leendert van Ree hertrouwde in 1723 in Steenberg en nog eens (ondertrouw op 23-1-1723, bevestiging op 11-2-1723) met Maria van Gelder, jonge dochter van Poortvliet; Pieternelleke Francke werd op 31-12-1712 in de geref. kerk van Steenberg en begraven, waarbij viermaal werd geluid;³¹ Leendert van Ree werd op 21-8-1723 in dezelfde kerk begraven, waarbij driemaal werd geluid.³²
- i. Elisabeth, 11-1-1682; getuige: Cornelia Cornelis; zij werd vermoedelijk op 30-3-1714 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en.³³
- j. Catalina, 29-3-1683;³⁴ getuige: Grietje Vermeulen.
- k. Pieter, 16-12-1685; getuige: Lijsbeth Francken; door belijdenis werd Pieter op 10-4-1705 lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en;³⁵ mogelijk is hij begraven op het kerkhof in Roosendaal op 18-8-1728.

Op 10-2-1680 werd een kind (N.N.) van Bastiaen Laureijszn. Francken in de geref. kerk van Steenberg en begraven, waarbij eenmaal werd geluid.³⁶ Idem op 1-7-1681.³⁷ Idem op 21-1-1683 (een dochter).³⁸ Idem op 12-7-1690.³⁹

¹ WKS, inv. 2425, fol. 18 en 18v. Zijn zusje Teuntje ging naar school in Steenberg en en in “Holland” (in Rotterdam) (idem, fol. 26).

² HGS, inv. 1.

³ OraS, inv. 919.

⁴ OraS, inv. 1005.

⁵ Waterschap Brabantse Delta, arch. van het waterschap De Heensche Polder I, HE 121, jaar 1686.

⁶ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/steenbergen-en-de-stormramp-van-26-januari-1682>.

⁷ OraS, inv. 1636, fol. 135-136v, 2-10-1684; <https://www.hanleune.nl/steenbergen/uitwijk-in-de-heen-geschiedenis-van-een-opmerkelijke-boerderij-webversie>, p. 17 en 71.

⁸ OraS, inv. 1656, 7-4-1690.

⁹ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.1.40.

¹⁰ NA, ND, inv. 12561, fol. 100. Hij verdiende er fl. 30 per jaar mee.

¹¹ HGS, inv. 2, fol. 37, 28-3-1683.

¹² HGS, inv. 1, fol. 88v.

¹³ Idem, inv. 554; kosten: fl. 11 en 10 stuivers.

¹⁴ Ogas, inv. 1531, FOL. 16V.

¹⁵ HGS, inv. 555.

¹⁶ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/uitwijk-in-de-heen-geschiedenis-van-een-opmerkelijke-boerderij-webversie>, p. 68-69. Het is onduidelijk door wie het “grote huis” na 1705 werd bewoond, mogelijk nog enige tijd door Maria Soetens. Op 5-10-1707 trad Gillis Gilliszn. de Neve (1660-1708) aan als nieuwe eigenaar van de later zo genoemde boerderij “Uitwijk”. Deze bleef in de stad Steenberg en wonen. Dit gold ook voor de volgende eigenaar, zijn zoon Gillis Gilliszn. de Neve (1695-1779).

¹⁷ OgaS, inv. 1249.

¹⁸ Idem, inv. 1253. Maria Soetens wordt op dit kohier vermeld als Mariken Francquen.

¹⁹ Idem, inv. 1254.

²⁰ Waarschijnlijk niet in Kruisland, mogelijk in Nieuw-Vossemeer. Op een bewoningskohier van het platteland van Steenberg en betreffende het jaar 1711 komt Maria Soetens niet voor.

²¹ In maart 1688 behoorden acht kinderen tot het huishouden van Maria Soetens (OgaS, inv. 1238).

²² HGS, inv. 552. Kosten: fl. 5.

²³ Gedoopt op het fort Henricus.

²⁴ HGS, inv. 2.

²⁵ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/uitwijk-in-de-heen-geschiedenis-van-een-opmerkelijke-boerderij-webversie>, p. 68-69.

²⁶ OgaS, inv. 1250. Laureijs komt niet voor op de lidmatenlijst van de geref. kerk van Steenberg en van de periode 1724-1786, beginnend op 4-3-1724. Vermoedelijk heeft hij (ongehuwd) Steenberg en ergens in de periode 1706-1724 verlaten.

-
- ²⁷ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.2.69; OraS, 2017, 1717.
- ²⁸ HGS, inv. 557. Kosten: fl. 10 en 10 stuivers. Mogelijk betrof dit de begrafenis van Adriaen (“Arij”) Laurenszn. Francken, gedoopt op 20-10-1658 (zie A.4.2).
- ²⁹ HGS, inv. 2, fol. 76.
- ³⁰ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>, paragraaf 8.2.59. In 1711 behoorden tot zijn huishouden een knecht, een meid en een (schaap)herder, allen 16 jaar of ouder (OgaS, inv. 1254, ongefolieerd).
- ³¹ HGS, inv. 557. Kosten: fl. 10 en 4 stuivers.
- ³² Idem. Kosten: fl. 10 en 16 stuivers.
- ³³ HGS, inv. 2.
- ³⁴ HGS, inv. 557. Kosten: fl. 10 en 10 stuivers.
- ³⁵ HGS, inv. 2.
- ³⁶ HGS, inv. 554. Kosten fl. 8.
- ³⁷ HGS, inv. 554. Kosten: in de kerk met een “boete”: fl. 6 [vermoedelijk fl. 4 plus fl. 2 voor begraven op een niet gebruikelijke tijd] plus fl. 2 voor het maken van een graf in de kerk.
- ³⁸ HGS, inv. 554. Kosten fl. 5 en 3 stuivers.
- ³⁹ HGS, inv. 555. Kosten: fl. 5 en 6 stuivers.

A.4.2 Adriaen Laureijszn. Francken

Hij werd in de geref. kerk van Steenberg en gedoopt op 20-10-1658; getuigen: Jacob Claeszn. Nol, Dingentje Vincke en Jacomijna Schouwenbergh. Hij is een zoon van Laureijs Adriaenszn. Francken en diens tweede echtgenote Cornelia (Neeltje) Dirckxdr. van Driel (Neeltje Dirckx) (zie A.3.1 ad h). Adriaen (gewoonlijk Arij genoemd) was als landbouwer werkzaam in de polder Noordheen, waarschijnlijk als pachter. ¹ In 1688 beschikte hij over 5 melkbeesten en 4 paarden. ² In maart 1688 bestond zijn huishouden uit hemzelf, zijn echtgenote Mayken van de Ree en de kinderen Matthijs en Laureis. ³ In maart 1693 bestond dit huishouden uit hemzelf, Pleuntien Cornelis en de kinderen Matthijs, Laureijs, Cornelis en Jacomijna (elk onder de 16 jaar oud).

Als jonge man uit De Heen ondertrouwde hij in Prinsland op 19-7-1681 (en trouwde elders op 6-8-1681) met Mayken Matthijssen (Tijssen) van de Ree, jonge dochter uit Prinsland en daar toen wonend. ⁴ Zij is waarschijnlijk een dochter van Matthijs Gerritszn. van de Rhee en Neeltje Cornelisse. Mayken overleed in de polder Noordheen en werd in Steenberg en op 10-12-1688 begraven, waarbij eenmaal werd geluid. ⁵ Adriaen (Arij) meldde haar staat en inventaris bij de Weeskamer van Steenberg en op 17-12-1689. Hij vermeldde hun twee kinderen: Matthijs (9 jaar) en Lauwereijs (7 jaar). Zoon Cornelis werd niet vermeld, hoewel deze toen nog leefde. Hij had vermoedelijk een andere moeder. Arij Francken vermeldde dat de boedel van zijn overleden vrouw meer was belast met schulden dan met baten. Hij zegde elk van de genoemde twee kinderen een moederlijk goed van slechts fl. 1 en 5 stuivers op hun 18de verjaardag. ⁶

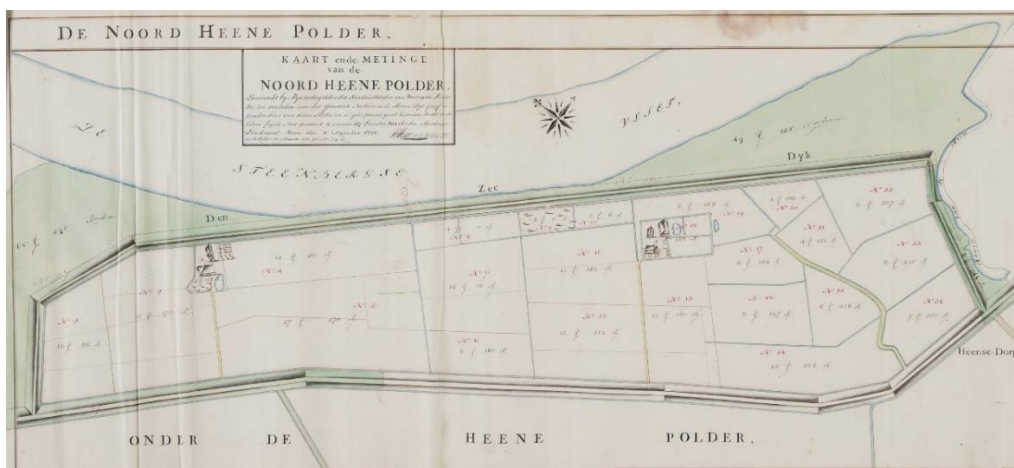
Adriaen hertrouwde vóór 20-10-1690 buiten Steenberg en met Pleuntje Cornelis, dochter van Cornelis Jansen en Jaquemijntje Willems, geboren ca. 1665 (8 jaar oud op 14-10-1673), waarschijnlijk buiten Steenberg en gedoopt. Haar ouders woonden in 1673 in de Graaf Hendrikpolder. ⁷

Mogelijk werd Arij Laureijszn. Francken op 7-1-1719 in de geref. kerk van Steenberg en begraven, waarbij driemaal werd geluid. ⁸

Van Adriaen Laureijszn. Francken zijn de volgende kinderen bekend:

- Tijs, geref. gedoopt in Steenberg en op 19-4-1681, zonder getuigen, met de aantekening “in hoererie geboren”; zijn moeder was waarschijnlijk Mayken Matthijssen (Tijssen) van de Ree, met wie Adriaen Francken toen nog niet was getrouwd.
- Laureis, waarschijnlijk buiten Steenberg en geboren en gedoopt; vermeld als zoon in o.m. 1688 en 1693; ⁹ moeder waarschijnlijk ook Mayken van de Ree.
- Cornelis, geref. gedoopt in Steenberg en op 27-10-1688 met als getuige Catelijntien Francken; als moeder werd genoteerd: Mayken Thijs [het is twijfelachtig of zij inderdaad de moeder van Cornelis is; zie hierboven].
- Jacomijna, geref. gedoopt in Steenberg en op 3-12-1692 met als getuige Catharina Hoogewerff; als moeder werd genoteerd: Pleuntjen Corneliss; Jacomijna is mogelijk identiek met Jacomijntje Franque die door belijdenis op 3-4-1711 (en op een ongebruikelijk jonge leeftijd) lidmaat werd van de geref. kerk van Steenberg en; ¹⁰ zij ondertrouwde in Steenberg en als jonge dochter op 14-4-1714 (daar bevestigd op 3-5-1714) met Gillis Schets, jonge man, geref. gedoopt in Steenberg en op 22-2-1688 als zoon van Johan Schets en Dina Geeritsdr. Húes.

De levensloop van deze kinderen vergt nader onderzoek.

De polder Noordheen, 1805. ¹¹

¹ Mogelijk werkte hij op de boerderij die vanaf 1-10-1684 tot 1-1-1688 werd gepacht door zijn broer Bastiaen (zie A.4.1). Formeel werd deze in 1688 als pachter opgevolgd door Jacob Philips van der Haven (Leune,

-
- 2021, p. 71). Mogelijk was Arij Francken zijn bedrijfsleider. Zo niet dan was hij waarschijnlijk pachter van de boerderij die aan de oostzijde van de polder Noodheen lag (zie de getoonde afbeelding van die polder).
- ² OgaS, inv. 1531, fol. 15v.
- ³ OgaS, inv. 1238.
- ⁴ Zij is mogelijk identiek met Mayken Thijssen die met een attestatie van Dinteloord d.d. 25-9-1688 lidmaat werd van de geref. kerk van Steenberg (HGS, inv. 2, fol. 50).
- ⁵ HGS, inv. 554. Kosten: fl. 3 en 8 stuivers, hetgeen duidt op een relatief sobere begrafenis.
- ⁶ WKS, inv. 2245, fol. 98, 17-12-1689.
- ⁷ WKS, inv. 2244, fol. 89 en 89v. Cornelis Jansen was eerder getrouwd met Lijsbeth Jansdr. de Jongh. Op 31-12-1678 was zij weduwe van Cornelis Janssen (de Jonge). Zij kwam met Geert Janszn. van Nieuwenhuijsen, “aangehouden” neef van de beide kinderen uit het eerdere huwelijk van Cornelis Janssen (Jan en Pleuntje) overeen dat zij in het bezit zou blijven van alle goederen die door Cornelis Janssen waren nagelaten (roerende, onroerende, haastelijke en mobiele). Zij zou de beide kinderen verder opvoeden en op hun 18de jaar elk fl. 50 betalen vanwege hun vaderlijk goed (WKS, inv. 2244, fol. 125). Op 9-3-1680 werd Geert van Nieuwenhuijsen benoemd tot hun voogd.
- ⁸ HGS, inv. 557. Kosten: fl. 10 en 10 stuivers. Mogelijk betrof het de begrafenis van Arij Francken, gedoopt op 26-3-1679, zoon van Bastiaan Laureijszn. Francken en Maria Soetens (zie A.4.1 ad g).
- ⁹ OgaS, inv. 1238 en 1239.
- ¹⁰ HGS, inv. 2.
- ¹¹ OgaS, inv. 1013, kaart nr. 74.

A.4.3 Wilhem Bastiaenszn. Francken

Wilhem (Willem) Bastiaenszn. Francken is geboren in de polder van De Heen (Steenbergen) en gereformeerd gedoopt te Steenbergen 9-4-1673 als zoon van Bastiaen Adriaenszn. Francken en Grietjen Willems (zie A.3.5). Op 21-4-1696 werd hij door belijdenis lidmaat van de gereformeerde kerk van Steenbergen. ¹ In 1705 is hij nog vermeld als samenwonend (waarschijnlijk in De Heen op de ouderlijke boerderij) met zijn broers Adriaen en Pieter, zijn zuster Cornelia, een knecht, een meid en een koewachter. Hun huishouden werd benoemd als “de kinderen Francquen”. ² Vanaf zijn huwelijk in 1706 vormde hij een eigen huishouden, dat toen bestond uit hemzelf, zijn echtgenote Adriana van Driel, de knechten Jiles Pieters en Giles Teunissen, de meid Maria Jacobs en de kinderen Mariken (Maria) en Jan van Driel. In o.m. 1708, 1709 en 1711 was hij ouderling in de geref. kerk van Steenbergen. ³

Hij was landman in de polder Nieuwe Heije te Steenbergen. Tot zijn huishouden behoorden doorgaans twee knechten en een meid. Hij pachtte en bewoonde in de Nieuwe Heije een boerderij met ca. 80 gemeten grond die eigendom was van de markiezin van Villarmont en eerder werd gepacht door Cornelis Janszn. van Driel (zie verderop). De pachtprijs bedroeg fl. 649 per jaar. Voorts pachtte hij voor fl. 242 per jaar in De Heen een blok land van 25,5 gemeten, eigendom van vrouwe Van Perre, weduwe van [Kornelis] Kien. Tenslotte was hij pachter van 16 gemeten en 150 roeden in De Heen, eigendom van kapitein Willem Dimmer en Johanna van Dam. De pachtprijs bedroeg fl. 8 per gemet per jaar.

Hij was mede-erfgenaar van de Bellenhoeve met 95 gemeten en 268 roeden land in de polders van De Heen en Nieuwe Heije. ⁴ Toen hij overleed bezat hij deze boerderij samen met zijn broer Pieter Bastiaenszn. Francken. ⁵ Op 15-7-1721 verkocht de tweede echtgenote van Willem Bastiaense Francken deze boerderij voor fl. 13.425 aan de commandeur van Steenbergen, Roelof Gerlagh van IJsselmuiden. ⁶ Tot de boedel van Francken behoorde voorts een weiland van 5 gemeten en 252,5 roeden in de polder van De Heen (verkocht voor fl. 1000) en een huisje op de dijk van de polder Nieuwe Heije, beiden bij de Heense Molen en verkocht voor fl. 125 (beide aan Willem Cornelisse van 't Westlant). ⁷ Willem Francken (“Francquen”) werd op 21-10-1720 in de gereformeerde kerk van Steenbergen begraven, waarbij driemaal werd geluid. ⁸ De staat en inventaris van zijn nalatenschap werd opgemaakt door Arij van Ree als echtgenoot van zijn weduwe. Deze boedelrekening werd op 1-3-1724 op het stadhuis van Steenbergen aan de magistraat van de stad gepresenteerd. De baten van de boedel waren als volgt:

Onroerend goed	Fl. 14.353
Roerende goederen	Fl. 2.934
Veldvruchten	Fl. 2.287
Contante penningen	p.m.
Verkochte granen	Fl. 1.919
Diverse ontvangsten	Fl. 511
Totaal van de ontvangsten	Fl. 22.004

Ten laste van de boedel kwamen de volgende posten:

Doodschulden ⁹	Fl. 128
Kosten van het dorsen op de beide boerderijen (de Bellenhoeve en de hoeve in Nieuwe Heije)	Fl. 363
Lonen van knechten en dienstboden	Fl. 374
Diverse belastingen (waaronder dijkgeschot)	Fl. 1.719
Granen die zijn gezaaid op beide hoeven	Fl. 193
Betaald aan smeden, wagenmakers en aan bouwgereedschap	Fl. 144
Nog uitstaande pachten en renten van leningen	Fl. 2.554
Allerhande uitgaven ¹⁰	Fl. 5.401
Totaal van de uitgaven	Fl. 10.876; waarop uiteindelijk fl. 100 in mindering werd gebracht. ¹¹

Het positieve boedelsaldo bedroeg fl. 11.228. Willem Francken was in Steenbergen de laatste full-time landbouwer (eigenaar of pachter) uit het Steenbergse geslacht Francken uit Strijen.

Willem Bastiaenszn. Francken huwde in 1706 (buiten Steenbergen) met Adriana Jansdr. van Driel, gereformeerd gedoopt in Fijnaart en Heijningen op 13-6-1674, dochter van Johan Meertenszn. van Driel (burgemeester van Fijnaart) en Marike Cornelisdr. Franke. ¹² Adriana was weduwe van Cornelis Janszn. van Driel, landbouwer in de polder Nieuwe Heije, ged. Steenbergen 7-4-1647, zoon van Jan Leendertszn. van Driel en Janneken Joostdr. Soetens. ¹³ Cornelis Janszn. van Driel was in 1686 ouderling van de geref. kerk van Steenbergen, net zoals zijn vader in o.m. 1646. ¹⁴ Cornelis Jansen van Driel en Adriana Jansdr. van Driel ondertrouwden in Prinsland op 12-

6-1699 (met een attestatie naar Gastel d.d. 1-7-1699), hij als weduwnaar van Cornelia Cornelissen (Thielemans) en wonend in Prinsland en zij als jonge dochter, geboren in Fijnaart en eveneens wonend in Prinsland.¹⁵ Kort daarna verhuisden zij naar de polder Nieuwe Heije te Steenbergen. Cornelis Janszn. van Driel pachtte daar een boerderij met 80 gemeten land, waarvan de pacht na zijn overlijden werd voortgezet door Willem Bastiaenszn. Francken.¹⁶ Uit het huwelijk van Cornelis Janszn. van Driel en Adriana Jansdr. van Driel kwamen tussen 1699 en 1705 vier kinderen voort die in Steenbergen gereformeerd werden gedoopt.¹⁷ Cornelis van Driel werd op 27-10-1705 in de gereformeerde kerk van Steenbergen begraven.¹⁸ Hij was in Steenbergen de laatste full-time landbouwer (eigenaar of pachter) uit het Steenbergse geslacht Van Driel.¹⁹ Willem Francken en Adriana van Driel testeerden in Steenbergen op 20-3-1718. Zij legateerden fl. 6 aan de armen van Steenbergen. Adriana prelegateerde aan haar dochter Maria uit haar eerdere huwelijk al haar kleren, goud en zilver. Willem Francken werd aangewezen als voogd van deze dochter samen met Nicolaes Francken uit Dinteloord.²⁰ Adriana van Driel werd in de geref. kerk van Steenbergen begraven op 21-6-1718 waarbij driemaal werd geluid.²¹

Willem Bastiaanszn. Francken hertrouwde in Steenbergen op 21-4-1720 (ondertrouw op 6-4-1720) met Agnieta Jansdr. Schotsman, gedoopt in Ooltgensplaat op 9-5-1700, dochter van Jan Willemszn. Schotsman (landbouwer in Steenbergen) en Adriaantje Ruilofs (Roelofs) (Van der Velde).²² Agnieta werd op 15-4-1718 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenbergen. Willem en Agnieta testeerden te Steenbergen op 15-10-1720.²³ Dit huwelijk was door het overlijden van Willem van korte duur. Agnieta Schotsman hertrouwde met de landbouwers Ary Janszn. van Rhee (in 1721; hij overleed in 1725) en Gerrit de Zout (in 1725; hij overleed in 1741). Uit beide huwelijken kwamen kinderen voort.²⁴ Agnieta werd op 8-5-1731 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij driemaal werd geluid.²⁵

Uit het eerste huwelijk van Willem Francken kwam voort:

- a. Bastiaen Francken, geref. gedoopt te Steenbergen op 21-2-1712; getuigen: Adriaan Francke en Cornelia Francke; Bastiaen werd op 2-5-1712 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij eenmaal werd geluid.²⁶

Het tweede huwelijk bleef kinderloos.

Handwritten signature in cursive script, likely from a testament. The text reads: "Willem Francken", "Agnieta Schotsmans", and "Adriaan Francken's daughter".

Handtekeningen onder het testament van 15-10-1720.

¹ HGS, inv. 2. Zijn naam werd foutief genoteerd als Willem Adriaenszn. Francken.

² OgaS, inv. 1248.

³ HGS, inv. 2.

⁴ De ligging van de Bellenhoeve werd in juli 1721 als volgt omschreven: oostelijk grenzend aan de dijk van de Graaf Hendrikpolder, westelijk aan land van het weeskind van Jan Verhaagen, zuidelijk aan de dijk van de Nieuwe Heije en noordelijk aan de dijk van de [Oude] Vlietpolder (OraS, inv. 1543, fol. 248). Anno 2023 kan de locatie van het huis en de schuur van de Bellenhoeve worden omschreven als in de bocht van de

-
- Zeelandweg-Oost en de Schansdijk. In januari 2023 resteerde van deze boerderij nog slechts een vervallen landbouwschuur.
- ⁵ OraS, inv. 2021, fol. 7 en 8; NaS, inv. 63, 26-9-1711.
- ⁶ OraS, inv. 1543, fol. 248-250, 15-7-1721.
- ⁷ Idem, fol. 251 en 251v.
- ⁸ HGS, inv. 558. De kosten bedroegen fl. 10 en 16 stuivers.
- ⁹ Daartoe behoorden de kosten van de begrafenis (de koster declareerde fl. 39 en 16 stuivers), van het “dodenmaal” (met o.m. schapenvlees en bier) en van de chirurgijn wegens verstrekte medicijnen. De doodskist kostte fl. 20.
- ¹⁰ Daartoe behoorden: kosten van de koopdag (publieke verkoop van de bezittingen van Willem Francken) (fl. 480); het vaderlijk goed van Maria van Driel ad fl. 600, aflossing van een schuld bij Francois Francken, oom van de overledene, koopman te Dordrecht, ad fl. 3.126; kosten van schoenen en medicijnen ten behoeve van Pieter Francken (broer van de overledene) (fl. 8), Nicolaes Francken voor het weiden van twee jonge paarden (fl. 36); fl. 220 aan “ontvangloon” [niet duidelijk voor wie]; fl. 48 aan de magistraat van Steenbergen voor het openen van de boedelrekening en fl. 68 voor het kopiëren daarvan.
- ¹¹ Mogelijk bevatte de rekening een gecorrigeerde telfout.
- ¹² Leune, 2023b (Van Driel), hoofdstuk 3.5.
- ¹³ Soetens en Soetens-Menage, 1984, p. 165-167. Doopgetuigen waren: Hans Hendricxse, Janneke Hermans en Aeltjen Pieters.
- ¹⁴ HGS, inv. 2. Op 5-4-1681 was hij door belijdenis lidmaat geworden van de geref. kerk van Steenbergen (HGS, inv. 2, fol. 23v).
- ¹⁵ Cornelia Cornelissen Thielemans werd op 15-5-1690 in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij tweemaal werd geluid. Kosten: fl. 10 en 10 stuivers (HGA, inv. 555). In het trouwboek van de geref. kerk van Gastel is het huwelijk van Cornelis Janszn. van Driel en Adriana Jansdr. van Driel niet vermeld.
- ¹⁶ WKS, inv. 2324, scan 59. Eigenaresse was Jobina Maria van der Haven. Cornelis Jansen van Driel was eigenaar van een hoeve in de polder Nieuwe Heije met ca. 18 gemeten en 150 roeden land, dat werd verpacht met een waarde van fl. 3000. Voorts van 5 gemeten en 252,5 roeden land in De Heen met een waarde van fl. 700. Voorts van 6 gemeten en 270 roeden gelegen binnen de “honderd gemeten” in de polder van De Heen, behorende bij Nieuw-Vossemeer met een waarde van fl. 450. Op de dijk bij de Heense Molen bezat hij een huis met een waarde van fl. 200 en in Kruisland (in het blok “Dorenbosch”) bezat hij 6 gemeten en 105 roeden. In de polder van De Heen pachtte hij van Cornelis Kien 25 gemeten en 150 roeden (WKS, inv. 2324, scan 59). Tot zijn huishouden in de polder Nieuwe Heije behoorden gewoonlijk twee knechten en een meid (OgaS, inv. 1245 en 1248). In 1688 bechikte hij over 5 melkbeesten en 6 paarden (OgaS, inv. 1531, fol. 13v).
- ¹⁷ Maria (29-11-1699), Maria (29-5-1701), Johannes (4-11-1703) en Johannes (1-3-1705). Alleen dochter Maria uit 1701 werd volwassen. Zij maakte in de periode 1712-1718 deel uit van het huishouden van Willem Bastiaenszn. Francken. Zij huwde met Adriaan Karreman. Voor haar vaderlijk goed ontving zij conform een akkoord d.d. 13-3-1706 na het overlijden van haar vader fl. 600 (WKS, inv. 2021, fol. 98).
- ¹⁸ HGS, inv. 556. Er werd driemaal geluid. Kosten: fl. 10 en 6 stuivers. Cornelis Janszn. van Driel liet bezittingen na met een waarde van fl. 10.918. Zijn boedel was belast met een schuld van fl. 6.213, zodat een positief saldo resteerde van fl. 4.705 (WKS, inv. 2324, 15-3-1706).
- ¹⁹ Leune, 2023 (Van Driel ad 3.3).
- ²⁰ NaS, inv. 67, 20-3-1718, fol. 23-23v; WKS, inv. 2247, fol. 56v, 11-2-1719; zie voor toeziend voogd Nicolaes Francken: bijlage 5, III b ad e.
- ²¹ HGS, inv. 557. De kosten bedroegen fl. 10 en 16 stuivers.
- ²² <https://www.hanleune.nl/genealogie/kwartierstaat-van-j-m-g-leune>, kwartiernummers 922-923.
- ²³ NaS, inv. 74, 15-10-1720, fol. 21-23. Het betrof een testament op de langstlevende. Mochten er kinderen komen (hetgeen niet het geval zou blijken) dan diende aan elk van hen fl. 100 te worden uitgekeerd aan vaderlijk of moederlijk goed bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd.
- ²⁴ <https://www.hanleune.nl/genealogie/kwartierstaat-van-j-m-g-leune>, kwartiernummers 460-461.
- ²⁵ HGS, inv. 559. De kosten bedroegen fl. 11 en 14 stuivers. Haar naam werd foutief genoteerd.
- ²⁶ HGS, inv. 557. De kosten bedroegen fl. 5.

-
- ¹ Soetens en Soetens-Menagé, 1984.
  - ² GAT, RAZE 5879 C, nrs. 6-13, 52-56 en 62-63; Stichting Kadastrale atlas Zeeland, Kadastrale atlas van Zeeland 1832, aflevering Sint Philipsland, waarin opgenomen het historisch kadaster 1645-1832 p. 69-70.
  - ³ Kadastrale atlas Sint Philipsland 1832, p. 65. De ligging van de boerderijen is vermeld op een kaart van de polder van Sint Philipsland naar de situatie in het jaar 1744 (zie de kaart op de vorige bladzijde).
  - ⁴ Idem, p. 42 en 47.
  - ⁵ Pieter Janszn. Gekier was afkomstig uit Ieper (Zuidelijke Nederlanden). In 1669 huwde hij met Lena de Putter en in 1679 (eveneens in Sint Philipsland) met Cornelia Jacobs, weduwe van Jacob Geertsen.
  - ⁶ Schout Cornelis Wale en zijn vrouw Janneken Vincents werden in 1686 met een attestatie van 's Heer Hendrikskinderen lidmaten van de geref. kerk van Sint Philipsland.
  - ⁷ Denkbaar is ook dat zij als Mariken Francquen op 27-9-1721 in de geref. kerk van Steenberg is begraven, waarbij driemaal werd geluid. Kosten: fl. 10 en 16 stuivers (HGS, inv. 558).
  - ⁸ Zeeuws Archief, Atlassen Hattinga ca. 1750, toegang 293, inv. 193, Kaarte van Philipslant, W.T. Hattinga, 1744 (fragment). De (later zo genoemde) Reephoeve is vermeld bij de letter A en de Noordhoeve bij de letter B. De hoeve De Zwarte Schouw, eigendom van en in gebruik door Bastiaen Francken, zoon van Joost, is vermeld bij de letter C.

A.6.1 Bastiaen Joostzn. Francken

Zeer waarschijnlijk is hij ca. 1702 in de geref. kerk van Sint Philipsland gedoopt als zoon van Joost Bastiaenszn. Francken en Catarina Pietersdr. Geldeloose (Gekier) (zie A.5.1). Hij startte zijn loopbaan als grutter in Sint Annaland. Voor fl. 2490 werd hij op 9-3-1729 eigenaar van een huis met “gorterie” (met een grutmolen) in de Voorstraat aldaar. ¹ Op 24-2-1733 werd de grutterij voor fl. 2496 verkocht. ² Vervolgens werd hij landbouwer in Sint Philipsland. Op 25-2-1733 werd hij eigenaar en bewoner van de boerderij “De Zwarte Schouw” in de polder van Sint Philipsland met (maar liefst) 144 gemeten en 233 roeden land. De boerderij is op onderstaande kaart uit 1744 vermeld bij de letter C.

De polder van Sint Philipsland, 1744. ³

De hofstede werd gehypothekeerd voor ruim fl. 7800 met een jaarrente van 4%. ⁴ Op 15-11-1741 werd hij bovendien eigenaar van een huis aan de westzijde van de Voorstraat in Sint Philipsland, waarvoor hij fl. 588 betaalde. Hij verkocht het pand op 9-2-1750. ⁵ In 1751 (en mogelijk al eerder) kon hij niet meer aan zijn hypothecaire verplichtingen voldoen. ⁶ Er werd beslag gelegd op al zijn bezittingen. De overdracht van zijn boerderij (die in de gedwongen verkoop was gezet als een “seer schoone Hofstede”) vond plaats op 20-10-1751. ⁷ Zijn roerende bezittingen (waaronder paarden, koeien e.d.) waren reeds publiekelijk verkocht op 14-7-1751, hetgeen ca. fl. 4.450 opbracht. ⁸

Bastiaen Joostzn. Francken verhuisde met zijn gezin naar Steenberg. ⁹ Op 3-2-1751 werden hij en zijn echtgenote lidmaten van de gereformeerde kerk aldaar met een attestatie van de gereformeerde kerk van Sint Philipsland. Zij bleven er wonen tot hun verhuizing, in 1754, naar Poortvliet. ¹⁰ Daar betrokken zij een sobere woning in de buurtschap “Het Oude Kerkhof” aan de oostzijde van het dorp (zie de afbeelding op de volgende bladzijde). ¹¹ Na het overlijden van Bastiaen werd het huis op 19-12-1759 door zijn weduwe (via haar schoonzoon Johannes Faese) vrij van lasten verkocht aan Pieter Bruijnzeel voor 34 pond Vlaams (fl. 204), een prijs die indicatief is voor het eenvoudige karakter van de behuizing, vermeld als “een huis met schuur en erf met de vroone [een lapje grond] daaraan volgend”. Wat een contrast met de monumentale boerderij in Sint Philipsland die zij in 1751 gedwongen en in een armoedige staat moesten verlaten!

Gegevens over de begrafenis van Bastiaen Joostzn. Francken gingen verloren. Hij moet zijn overleden tussen 20-4-1757 (toen nog vermeld als eigenaar/bewoner in Poortvliet) en 19-12-1759 (toen zijn huis aldaar werd verkocht door zijn weduwe). Hij werd in Poortvliet op 21-11-1759 begraven en zijn weduwe Sara Wale op 9-7-1761.

De Weeskamer van Poortvliet stelde haar schoonzoon Johannes Faese [Faasse] (gehuwd met dochter Catharina) aan als administrerend voogd van haar weeskinderen. ¹² Hij stelde op 14-10-1761 een overzicht samen met de

baten en de lasten van de boedel van Sara.¹³ Haar huisraad werd gedetailleerd beschreven. Zij liet geen andere bezittingen na. Haar roerende goederen werden publiekelijk verkocht.¹⁴ Ook de lasten van de boedel vertonen een uiterst sober beeld. Voor ongeveer fl. 6 was nog huishuur verschuldigd over een periode van een half jaar. Na de verkoop van de woning aan het Oude Kerkhof heeft Sara dus nog enige tijd in een huurhuis gewoond.

Als jonge man, geboren en wonend in Sint Philipsland, ondertrouwde Bastiaen Joostzn. Francken [veelal omschreven als Franke] op 15-8-1727 in Sint Philipsland met Sara Wale [ook: Sarah Waele], jonge dochter, eveneens geboren en wonend aldaar. Het huwelijk werd in de geref. kerk bevestigd op 5-9-1727. Sara is een dochter van Cornelis Wale (schout van Sint Philipsland) en Janneken Vincents.¹⁵ Toen Bastiaen en Sara nog niet getrouwd waren waren zij samen op 28-11-1723 in Breskens getuige bij de doop van een kind van een zuster van Sara (Maatje, die getrouwd was met Willem Meijer).¹⁶ Zij testeerden in Steenberg op 12-10-1742, waarbij zij elkaar tot erfgenaam benoemden. De overlevende partner diende aan hun kinderen fl. 300 uit te keren als vaderlijk of moederlijk goed. De Weeskamer van Sint Philipsland werd gesecludeerd. Als voogden van de kinderen werden aangewezen: Vincent Wale (broer van Sara) en Willem Meijer (zwager van Sara).¹⁷

Door hiaten in de DTB-bronnen van Sint Philipsland is geen exacte reconstructie mogelijk van het nageslacht van Bastiaen Francken en Sara Wale. Van slechts twee van hun kinderen bleven doopgegevens bewaard. Na het overlijden van Sara bood de Weeskamer van Poortvliet wel houvast. Vooral op grond van deze bron kan worden geconcludeerd dat tot hun kinderen in elk geval behoorden:

- a. Catharina ("Caatje"), waarschijnlijk geboren in Sint Philipsland als oudste dochter; op 10-4-1749 ondertrouwde zij in Tholen (nog wonend in Sint Philipsland) met Johannes Faasse, weduwnaar van Neeltje Mense; het huwelijk werd in Tholen bevestigd op 4-5-1749; de bruidegom was landbouwer onder Tholen.
- b. Cornelis, gedoopt in Sint Annaland op 8-5-1729; getuigen: Cornelis Wale en Jannetje Soutendams; als kind nog vermeld op 30-12-1761;¹⁸ zijn verdere levensloop vergt nader onderzoek.
- c. Jannetje, gedoopt in Sint Annaland op 5-8-1731; getuigen: Cornelis Wale en Matje Wale; als kind nog vermeld op 30-12-1761;¹⁹ haar verdere levensloop vergt nader onderzoek.
- d. Josina, waarschijnlijk geboren in Sint Philipsland in de periode 1733-1736; als kind nog vermeld op 30-12-1761;²⁰ vermoedelijk is zij identiek met Josina Franke die op 15-7-1767 als jonge dochter, wonend in Tholen, daar ondertrouwde met Arie Biesheuvel, weduwnaar van Josina Surland; het huwelijk werd in Tholen bevestigd op 5-8-1767;²¹ haar verdere levensloop vergt nader onderzoek.
- e. Pieterrella, waarschijnlijk geboren in Sint Philipsland, op 30-12-1761 vermeld als 24 jaar oud, dus geboren ca. 1737;²² haar verdere levensloop vergt nader onderzoek.
- f. Saartje, waarschijnlijk geboren in Sint Philipsland, op 30-12-1761 vermeld als 15 jaar oud, dus geboren ca. 1746; haar verdere levensloop vergt nader onderzoek.

Op 29-4-1741 werd een naamloos kind van Bastiaen Francken in Sint Philipsland begraven. Het is denkbaar dat dit een kind was dat naar zijn grootvader van vaderszijde was genoemd, dus Joost heette en als eerste zoon in Sint Philipsland zal zijn geboren, zo ja omstreeks 1728. Het is evenzeer denkbaar dat in april 1741 een kind begraven werd dat kort daarvoor was geboren, mogelijk levenloos en daarom nog zonder voornaam.

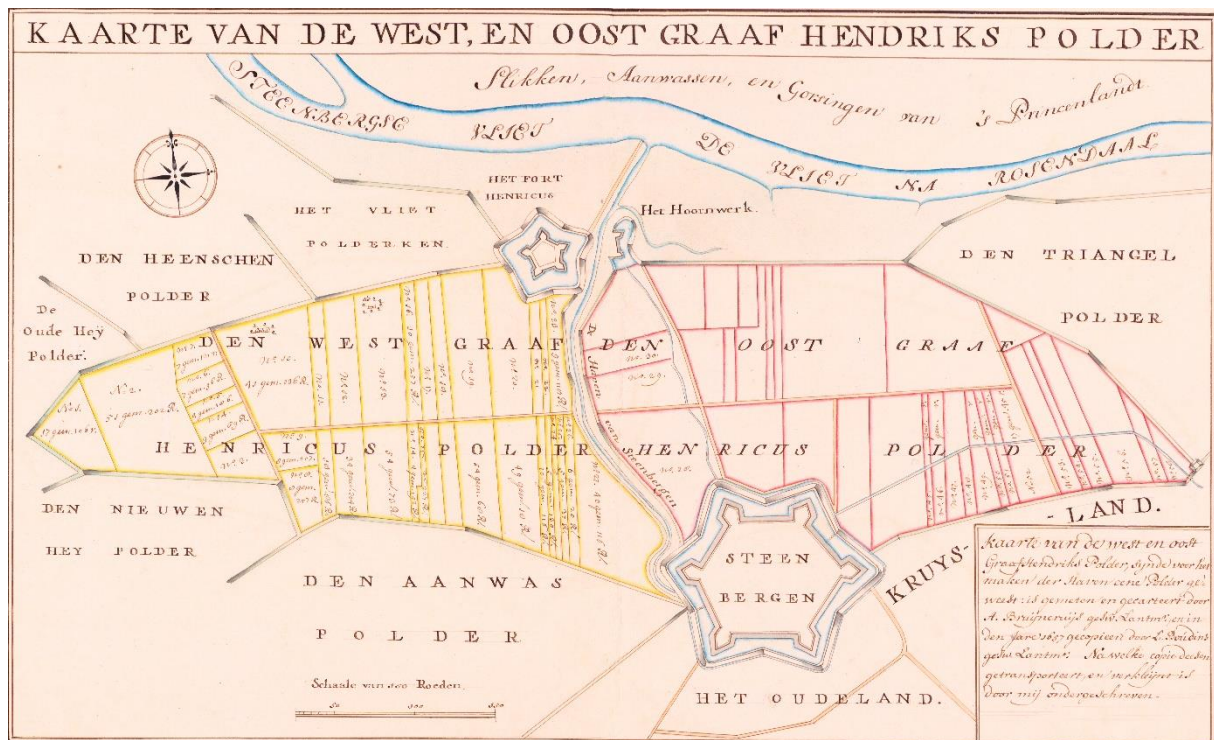
Buurtschap “Het Oude Kerkhof” oostelijk van dorp Poortvliet in 1744.²³

- ¹ GAT, RAZE 5818, fol. 66. Als bewoner van het pand is hij o.m. vermeld op 16-4-1732 (idem, fol. 128).
- ² Idem, fol. 144. In de verkoopakte werd bepaald dat de koper een gouden ducaat diende te betalen ten behoeve van Caatje Franke, dochter van Bastiaen Franke.
- ³ Zeeuws Archief, Atlassen Hattinga ca. 1750, toegang 293, inv. 193, Kaarte van Philipslant, W.T. Hattinga, 1744 (fragment). De (later zo genoemde) Reephoeve is vermeld bij de letter A en de Noordhoeve bij de letter B.
- ⁴ GAT, RAZE 5886 B, 25-2-1733.
- ⁵ GAT, RAZE 5885 E, 15-11-1741 en 9-2-1750.
- ⁶ Waarom Bastiaen Francken in 1751 in financiële moeilijkheden verkeerde is niet gedocumenteerd en vergt nader onderzoek, onder meer bij vergelijkbare boerderijen. Zeker is dat de nabij Sint Philipsland gelegen boerenbedrijven in Steenberg en veel schade opliepen tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog, vooral in de jaren 1747-1748 (Pasmans, 1988). Het aantal bewoners van het platteland kelderde in Steenberg van 2622 begin 1747 naar 1589 in 1748 (Leune, 2021, p. 41). Sint Philipsland was niet direct bij de oorlog betrokken, maar ondervond mogelijk in economisch opzicht wel de gevolgen ervan.
- ⁷ GAT, RAZE 5885 E nr. 89. De boerderij kwam in het bezit van Anna Margaretha Ockerse.
- ⁸ Idem, nr. 87.

-
- ⁹ Waarschijnlijk woonde het gezin in de stad Steenberg. Op bewonerslijsten van het Steenbergse platteland van de jaren 1751-1754 (OgaS inv. 1292-1295) komt het gezin niet voor.
- ¹⁰ Op de lidmatenlijst van de geref. kerk van Poortvliet betreffende de periode 1737-1817 zijn zij als lidmaten vermeld in 1754, met een attestatie van de geref. kerk van Steenberg (GAT, archief 053, DTB-151). De attestatie naar Poortvliet werd (mogelijk vertraagd) verstrekt op 17-12-1754 (HGS, inv. 34).
- ¹¹ Hun huis is daar belendend vermeld op 20-4-1757 (GAT, RAZE 5646, blad 46).
- ¹² GAT, RAZE 5695, blad 105; idem, RAZE 5709, blad 6.
- ¹³ GAT, RAZE 5595, fol. 93v-97v.
- ¹⁴ Een verslag van de gehouden “koopdag” is niet aangetroffen.
- ¹⁵ GAT, RAZE 5886 B, 27-9-1731. Schout Cornelis Wale en zijn vrouw Janneken Vincents werden in 1686 met een attestatie van 's Heer Hendrikskinderen lidmaten van de geref. kerk van Sint Philipsland. Hun familienaam evolueerde in de 18de eeuw tot De Waal.
- ¹⁶ Eveneens samen waren zij op 12-3-1724 doopgetuigen in Steenberg.
- ¹⁷ NaS, inv. 0109, 12-10-1742.
- ¹⁸ GAT, RAZE 5595, fol. 93v-97v.
- ¹⁹ GAT, RAZE 5595, fol. 93v-97v. Het is vreemd dat hij in de Weeskamer van Poortvliet is vermeld als behorend tot de volwassen kinderen na zijn zusters Catharina, Jannetje en Josina, terwijl hij eerder geboren (gedoopt) was dan Jannetje en waarschijnlijk ook dan Josina. Doorgaans werden weeskinderen in Weeskamerbronnen vermeld in de volgorde waarin zij werden geboren.
- ²⁰ GAT RAZE 5595, fol. 93v-97v.
- ²¹ Arie Biesheuvel trouwde met Josina Suurland in Tholen op 13-1-1751.
- ²² GAT RAZE 5595, fol. 93v-97v.
- ²³ Zeeuws Archief, Atlassen Hattinga ca. 1750, toegang 293, inv. 193, Kaarte van Poortvliet met de annexe polders (fragment).

2.2 Cornelis Bastiaenszn. Francken en zijn nageslacht tot ca. 1700

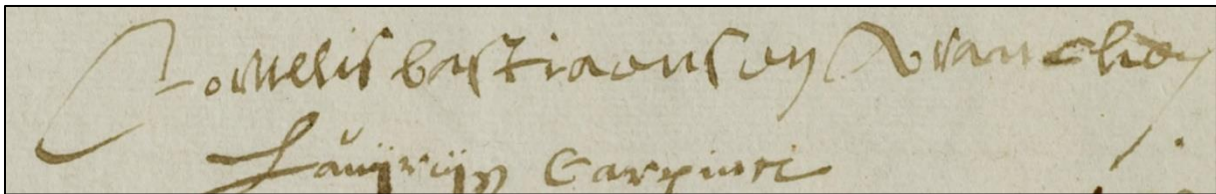

De Graaf Hendrikpolder ca. 1650.¹

¹ BHIC, kaartencollectie 343-610. De kaart is oorspronkelijk vervaardigd door de landmeter Adriaen Bruijnruys ca. 1649 (kort na de bedijking van de Oude Vlietpolder), in 1657 gekopieerd door de landmeter Laurens Boudins en ca. 1746 nog eens gekopieerd en verkleind door [D.W.C.?] Hattinga. Op de kaart zijn de namen van de polders Oude en Nieuwe Heije verwisseld. De percelen in de Oost Graaf Hendrikpolder zijn slechts gedeeltelijk genummerd en bemeten. Voor de opdrachtgever van de kaart was dit kennelijk toereikend.

B.2.1 Cornelis Bastiaenszn. Francken

Hij is geboren in Strijen en een zoon van Bastiaen Pieterszn. Francken en Stijntken Cornelisse.¹ Vermoedelijk is hij genoemd naar zijn grootvader van moederszijde. Op 15-2-1651 is hij vermeld als 53 jaar oud.² Hij zal dus omstreeks 1598 zijn geboren. Het is niet duidelijk wanneer hij naar Steenbergen kwam. Vermoedelijk gebeurde dit ergens in de periode 1620-1633. Op 28-7-1622 was hij nog geen bewoner van de Graaf Hendrikpolder.³ Samen met zijn broer Adriaen procedeerde hij op 18-11-1633 over de erfenis van juffrouw Margaretha van der Hoogh. Zij machtigden hiervoor een procureur bij de Raad van Brabant.⁴ Net zoals Adriaen woonde Cornelis toen in De Heen, vermeld als landman. De Weeskamer van Steenbergen stemde op 16-8-1639 in met een verzoek van Cornelis om een bedrag van fl. 1000 met rente te mogen houden voor een periode van een half jaar, ingaande 1-7-1639 en eindigend op 1-1-1640.⁵ Op 23-3-1646 was Cornelis toeziend voogd van zijn neef Laurens Adriaenszn. Francken, zoon van zijn broer Adriaen Bastiaenszn. Francken (zie A.3.1).⁶ Hij was in de Oost Graaf Hendrikpolder sinds 1643 pachter van 27 gemeten en 87 roeden land dat eigendom was van Floris van Arckel.⁷ In 1643 en 1644 was hij voor fl. 8 per gemet pachter van 3 gemeten land in de Graaf Hendrikpolder, eigendom van Leendert Leendertse van Driel (sr.).⁸ In 1645 was de pacht nog niet voldaan.⁹ In 1646 werd hij aangeklaagd omdat zijn melkvee schade had veroorzaakt.¹⁰ In 1647 had hij een geschil met Stoffel Claeszn. Padmos.¹¹ In 1651 is hij vermeld als bewoner van de Oost Graaf Hendrikpolder.¹² Hij is mogelijk identiek met Cornelis Bastiaense die is vermeld op de lidmatenlijst van de geref. kerk van Steenbergen betreffende de periode ca. 1650-ca. 1653.¹³ In 1657 had hij een conflict met Cornelis Janszn. Groenen, die bij hem gedurende een jaar (eindigend op 1-3-1656) als bouwknacht had gewerkt en die nog fl. 116 en 10 stuivers tegoed had.¹⁴ Op 31-10-1658 verklaarde Cornelis Francken dat hij fl. 325 schuldig was aan Willem Heijmans Vosberch.¹⁵ Samen met zijn echtgenote Pieternelleken Jans testeerde hij voor schepenen van Steenbergen op 6-12-1658, vermeld als landman in de Graaf Hendrikpolder en als ziek in bed liggend. Aan de armen van Steenbergen werd fl. 100 gelegateerd. Zij verklaarden elkaar tot erfgenaam.¹⁶ Op 16-12-1658 werd hij in de geref. kerk van Steenbergen begraven, waarbij viermaal werd geluid, hetgeen duidt op een relatief kostbare uitvaart.¹⁷

Handtekening van Cornelis Bastiaenszn. Francken ("Vrancken"), 15-2-1651.¹⁸

Vermoedelijk is hij omstreeks 1617-1620 buiten Steenbergen getrouwd. Pieternelleken (Petronella) Jans was in Steenbergen op 9-12-1646 getuige bij de doop van een kind van Laurens Adriaenszn. Francken en Catelijntje Pieters (zie A.3.1).

Van Cornelis Bastiaenszn. Francken zijn acht kinderen bekend. Zeker is dat Pieternelleken Jans de moeder is van de kinderen ad d t/m h. Van de kinderen Bastiaen, Pieter en Jan zijn de datum en plaats van hun doop niet getraceerd. Zij zijn vermoedelijk buiten Steenbergen geboren en gedoopt. De naam van hun moeder en ook hun geboortevolgorde is onbekend. De acht kinderen zijn:

- a. Bastiaen; zie B.3.1.
- b. Pieter; zie B.3.2.
- c. Jan; zie B.3.3.
- d. Stijntien, geref. gedoopt in Steenbergen op 9-4-1628; getuigen: Cuniertien Dirrix en Govert Jansen; zij huwde eerst met Jan Cornelissen; op 25-1-1659 ondertrouwde zij in Steenbergen als diens weduwe met Stoffel Meertensen, jonge man van Bergen en Zoom, beiden wonend in de Graaf Hendrikpolder; hun huwelijk werd bevestigd in de geref. kerk van Kruisland op 16-2-1659.
- e. Heijltje, geref. gedoopt in Steenbergen op 28-1-1630; getuigen: Arie Bastiaensen [= A.2.1], Gert Aelbregts en Maiken Jans; Heiltje was getuige in Steenbergen op 14-3-1649 bij doop van een kind van haar broer Jan en op 4-9-1650 bij de doop van een kind van haar broer Pieter; zij trouwde te Steenbergen in 1650 (ondertrouw op 20-3-1650, bevestiging op 3-4-1650) met Loen (Leunis)¹⁹ Pieterse, jonge man, zij jonge dochter, beiden wonend in de Graaf Hendrikpolder; in 1651 hertrouwde zij als weduwe (ondertrouw op 12-8-1651 in Prinsland, bevestiging op 10-9-1651 in Oud Gastel) met Leendert Crijnen van Velde, jonge man uit Nieuw-Beijerlandt; beiden woonden in de Mariapolder in Prinsland; uit dit huwelijk kwam dochter Cornelia voort, geref. gedoopt in Steenbergen op 4-5-1659 met als getuigen: Pieternelleken Jans [vermoedelijk moeder van Heijltje] en Francke Cornelis [vermoedelijk haar broer Franchois Corneliszn. Francke].

- f. Lijsbeth, gereformeerd gedoopt in Steenberg op 26-6-1633; getuigen: Jacob Pietersen, Jan Vincken en Catalijntie Blasen [Vroman; zie voor haar A.3.2, A.4.1 en hoofdstuk 5 ad IIIb].
- g. Abraham, geref. gedoopt in Steenberg op 14-9-1636; getuigen: Phijlipijntje Cornelis en Corstiaen Jansen; hij is vermoedelijk jong overleden.
- h. Franchois, geref. gedoopt (als Franck) in Steenberg op 23-6-1640; zie B.3.4.

-
- ¹ NaS, inv. 9, 18-11-1633. Zijn moeder Stijntken Cornelisse was inmiddels hertrouwd met Abraham Adriaense.
  - ² NaS, inv. 27, 15-2-1651.
  - ³ OgaS, inv. 1001.
  - ⁴ NaS, inv. 9, 18-11-1633.
  - ⁵ WKS, inv. 2242, fol. 140v. De achtergrond van de kwestie is niet duidelijk. Vermoedelijk was het bedrag bestemd voor een of meer kinderen (waarvan Cornelis voogd was), anders was toestemming van de Weeskamer niet vereist.
  - ⁶ OraS, inv. 557.
  - ⁷ Vanaf een nader te onderzoeken moment tot 1641 was dit land gepacht door Lambrecht de Ruijter, en in 1642 door Stoffel Claeszn. Padmos (NaS, inv. 27, 15-2-1651) (zie voor hem Leune, 2021, 8.1.96).
  - ⁸ De pacht betrof een blok land in de Oost Graaf Hendrikpolder van 6 gemeten waarvan de helft sinds 10-12-1642 eigendom was van Leendert Leendertszn. van Driel (zie Leune, 2023b, hoofdstuk 2.3) en de andere helft van Dirck Cornelisse Faro. Zij kochten het land samen voor fl. 236 per gemet. Het land grensde oostelijk aan de hoeve en de landen van mevrouw Van Mal, westelijk aan land van de erfgenamen van Domis Claeszn. Padmos, zuidelijk aan de Groeneweg en noordelijk aan de dijk van de Graaf Hendrikpolder (OraS, inv. 1521, fol. 137, 10-12-1642). Een dergelijk perceel was (qua ligging en omvang) in 1805 niet meer traceerbaar, want klaarblijkelijk opgegaan in een meeromvattend blok land (OgaS, inv. 1013, kaart nr. 4, deel 1).
  - ⁹ OraS, inv. 2389, fol. 16v en 30.
  - ¹⁰ OraS, inv. 615.
  - ¹¹ Idem, inv. 637.
  - ¹² NaS, inv. 27, 15-2-1651.
  - ¹³ HGS, inv. 1.
  - ¹⁴ BHIC, toegang 1858, inv. 1190.
  - ¹⁵ OraS, inv. 1734, fol. 152-152v.
  - ¹⁶ Idem, fol. 159v-160.
  - ¹⁷ HGS, inv. 551. Kosten: fl. 10.
  - ¹⁸ NaS, inv. 27, 15-2-1651.
  - ¹⁹ Beide voornamen zijn verkortingen van de voornaam Apollonius.

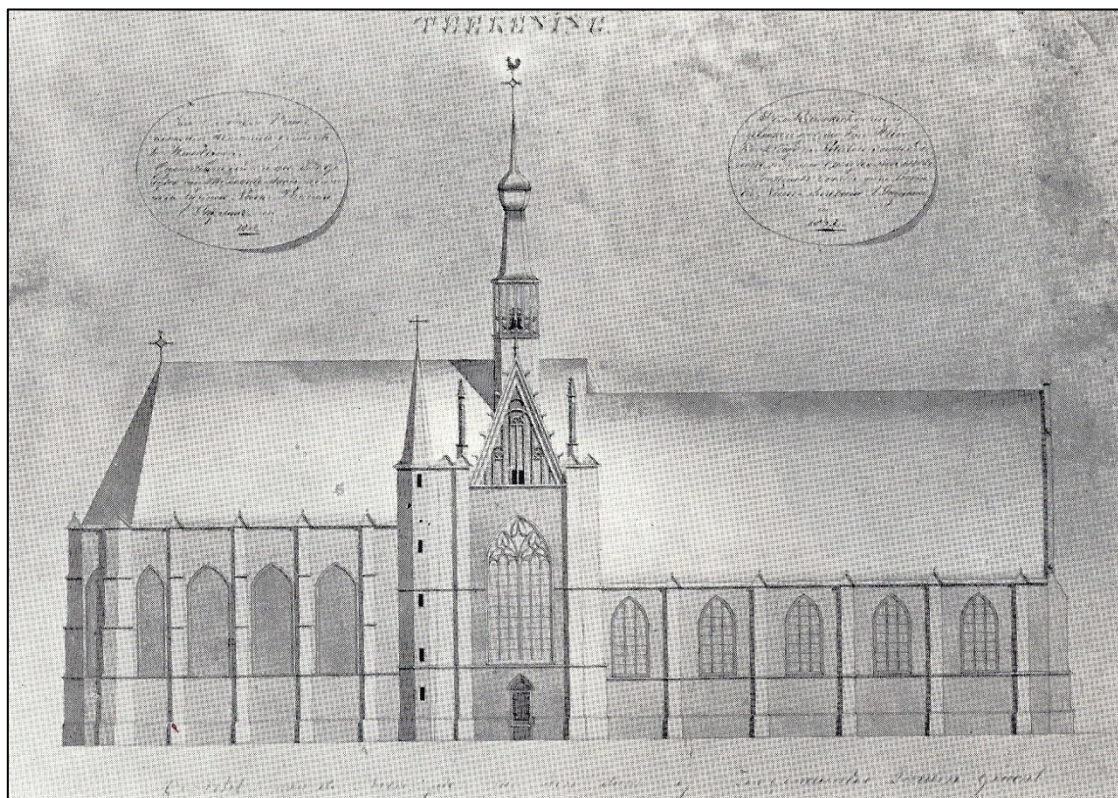
B.3.1 Bastiaen Corneliszn. Francken

Hij is ca. 1617 geboren als zoon van Cornelis Bastiaenszn. Francken en een onbekende moeder (mogelijk Pieternelleken Jans) (zie B.2.1). Op 20-6-1644 is hij vermeld als 27 jaar oud.¹ Op 7-7-1646 ondertrouwde hij in Steenbergen als jonge man uit de Graaf Hendrikpolder (bevestigd op 12-8-1646) met Maijken Floren, wonend in Kruisland en weduwe van Leendert Lauwereijzen.

Maijken Floren (hertrouwde) ondertrouwde in Steenbergen op 19-7-1648, bevestigd op 27-8-1648, met Job Cornelissen Cleijn, jonge man uit Kruisland en daar toen, evenals Maijken Floren, wonend.² Mayken Floren behoorde op 4-4-1655 tot de eerste lidmaten van de geref. kerk van Kruisland.³

Waarschijnlijk overleed Bastiaen Corneliszn. Francken in 1647. Begraafgegevens zijn niet overgeleverd.

Uit het (korte) huwelijk van Bastiaen Francken en Maijken Floren kwam uitsluitend een zoon Bastiaen voort, gedoopt in Steenbergen op 1-12-1647 met als getuigen: Jan Cornelissen, Jan Janssen en Bastiaentje Cornelissen. Van deze zoon zijn geen verdere bijzonderheden bekend. Vermoedelijk overleed hij op jonge leeftijd.

De gereformeerde kerk van Steenbergen in 1831 (vlak voor de afbraak), waarin vele leden van het Strijense geslacht Francken die in Steenbergen woonden werden gedoopt, getrouwd en begraven.

¹ NaS, inv. 20, 20-6-1644.

² Job Cornelissen Cleijn claimde in 1650 uitbetaling van arbeidsloon door Adriaen Janssen Vromans (OraS, inv. 713).

³ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/lidmaten-protestantse-kerk-kruisland-1654-1942>.

B.3.2 Pieter Corneliszn. Francken

Hij is een zoon van Cornelis Bastiaense Francken en een onbekende moeder (mogelijk Pieternelleken Jans) (zie B.2.1). Het is niet duidelijk waar hij is geboren en gedoopt. Zeker is dat hij opgroeide in de Graaf Hendrikpolder. Pieter woonde na zijn huwelijk in de stad Steenberg. Het is niet bekend welk beroep hij daar uitoefende.

Op 26-8-1647 ondertrouwde hij in Steenberg (bevestigd aldaar op 22-9-1647) als jonge man uit de Graaf Hendrikpolder met Sara Wouters, jonge dochter uit Sint Annaland, toen wonend in het land van Tholen. Zij overleed in de stad Steenberg en werd op 4-10-1660 in de geref. kerk aldaar begraven, waarbij driemaal werd geluid.¹

Pieter Corneliszn. Francken ondertrouwde in Kruisland op 15-1-1661 als weduwnaar van Sara Wouters en als wonend in Steenberg met Janneken Michiels, jonge dochter, geboren in Kruisland.² Dit huwelijksvoornemen was in strijd met geldende voorschriften betreffende de in acht te nemen tijd tussen het overlijden van een echtgenote of echtgenoot en het aangaan van een nieuw huwelijk. De magistraat van Steenberg bepaalde op 22-1-1661 dat de ondertrouw tot nader order werd opgeschorst. Een huwelijksinzegening bleef achterwege. Pieter ondertrouwde in Steenberg op 30-4-1661 (bevestigd op 26-5-1661) als weduwnaar van Sara Wouters met Mariken Jans (Rijckx), jonge dochter, dochter van Jan Rijckx en (vermoedelijk) Neelken Jans, en evenals Pieter Francken wonend in de stad Steenberg.³ Het is niet duidelijk waar en wanneer Pieter is overleden en begraven.⁴

Uit het eerste huwelijk van Pieter Corneliszn. Francken kwamen de volgende kinderen voort die in de geref. kerk van Steenberg werden gedoopt:

- a. N.N. (de voornaam werd in het doopboek niet genoteerd; mogelijk was zijn naam Wouter), 18-10-1648;⁵ getuigen: Jan Cornelis Francken, Jacob Cockx, Bastiaen Cornelis Vincken en Abegael Wouters.
- b. Ardijntje, 4-9-1650; getuigen: Jan Janssen Leijsch, Adriaen Jorissen, Heijltje Cornelis en Maeijken Govaerts.
- c. Cornelis, 10-11-1652; getuigen: Nicolaes Arissen, Jacob Adriaensen en Lijsbet Cornelissen.
- d. Cornelia, 16-1-1656; getuigen: Cornelis Pauwe, Jan Cornelissen, Stijntje Cornelissen en Aerjaentje Cornelissen.
- e. Jan, 24-8-1659; getuigen: Franchois Cornelisse Francke, Abraham Franssen, Amerens Pauwelsen.

Op 19-9-1660 werd een kind van Pieter Corneliszn. Francken (overleden in de stad) zonder vermelding van de voornaam op sobere wijze in Steenberg begraven.⁶

Uit het tweede huwelijk van Pieter Corneliszn. Francken kwamen de volgende drie kinderen voort die in de geref. kerk van Steenberg werden gedoopt:

- f. Willem, 7-2-1662; getuigen: Simon Maures, Neeltje Willemse, Steijntje Jans, Cornelis Cornelissen en Hendrick Geertsen; Willem is mogelijk identiek met Willem Pieterse Francken, doopgetuige in Steenberg op 27-2-1701.⁷
- g. Jan, 11-2-1663; getuigen: Jan Stevenszn. de Weert, Andries Leenders en Janneken Jacobs.
- h. Lijsebeth, 15-1-1664; getuige: Neeltjen Willems.

¹ HGS, inv. 552. Aan de kerk werd hiervoor fl. 5 en 6 stuivers betaald.

² De ondertrouw werd vermeld in het trouwboek van de geref. kerk van Steenberg, niet in dat van de geref. kerk van Kruisland.

³ Op 7-4-1635 werden Jan Rijxsen en zijn huisvrouw (N.N.) door belijdenis lidmaten van de geref. kerk van Steenberg (HGS, inv. 1, fol. 7v). Op 13-1-1646 is Jan Rijckx vermeld als inwoner van Steenberg en als man van Neelken Willems (NaB, inv. 41, akte nr. 10, fol. 41-42). Hij was in Steenberg doopgetuige (geref.) op 12-3-1659. Hij is mogelijk identiek met Johan Rijcken, vermeld als timmerman in Steenberg in 1658 (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/ambachtsgilden-in-steenbergen-en-hun-leden-in-1658-en-1686>).

⁴ Het is denkbaar dat hij identiek is met Pieter Cornelisse alias Wever die op 8-2-1682 in Steenberg werd begraven, hetgeen slechts 6 stuivers kostte (HGS, inv. 554).

⁵ Ene Wouter Francken was in Steenberg doopgetuige (geref.) op 20-11-1704, 3-12-1705 en 24-3-1707.

⁶ HGS, inv. 552. De kosten bedroegen slechts drie stuivers.

⁷ Hij is niet identiek met Willem Francquen (Francken) die geboren werd in de Leemklade onder Halsteren en die op 30-9-1679 in Steenberg als jonge man ondertrouwde met Dingentie Pauwelssen, jonge dochter, geboren in Kalmthout en toen eveneens wonend onder Halsteren. Het huwelijk werd op 22-10-1679 in de geref. kerk van Halsteren bevestigd. Deze Willem Francken overleed vóór 3-2-1686 toen Dingentie Pauwelssen in Halsteren hertrouwde met Pieter Janszn. Craen, geboren in het Westland onder Steenberg. Het is niet duidelijk wie de ouders van deze Willem Francken zijn.

B.3.3 Jan Corneliszn. Francken

Het is onduidelijk waar en wanneer hij is geboren en gedoopt. Het is aannemelijk dat hij een zoon is van Cornelis Bastiaenszn. Francken (zie B.2.1).¹ Mogelijk is Pieternelleken Jans zijn moeder en is hij naar haar vader genoemd. Hij groeide op in de Graaf Hendrikpolder.

In 1649 had Jan Corneliszn. Francken een belastingschuld buiten de stad (“impost op het gemaal”), waarschijnlijk vanwege het bezit van (pacht)land.² Hij is vermeld op de lidmatenlijst van de geref. kerk van Steenberg en betreffende het tijdvak ca. 1650-1653.³ Op 23-5-1659 werd Jan Cornelisse Francken in de geref. kerk van Steenberg met het gildekleed begraven.⁴ Daarbij werd viermaal geluid.⁵ Hij vervulde in de gereformeerde kerk geen functie als ouderling of diaken. Ook in het stadsbestuur was hij niet actief.

Hij trouwde vóór 1650 (buiten Steenberg) met Adriaentje Cornelis, afkomstig uit 's-Gravendeel, nabij Strijen in de Hoeksche Waard. Zij (hertrouwde) in Steenberg in 1660 (ondertrouw op 27-11, bevestiging op 15-12) met Jacob Willemsen uit De Heen, weduwnaar van Wijfcken Adriaens, die in de polder Nieuwe Heije woonde.

Van Jan Corneliszn. Francken en Adriaentje Cornelis zijn twee kinderen bekend die in de geref. kerk van Steenberg werden gedoopt:

- a. Bastiaan, 14-3-1649; getuigen: Pieter Cornelisse Francken, Jan Jansen Aertsen, Janneke Heijndricx en Heijltje Cornelis Francken; mogelijk is hij identiek met Bastiaan Francken die op 13-4-1675 door belijdenis lidmaat werd van de geref. kerk van Steenberg.⁶
- b. Cornelis, 10-4-1651; getuigen: Dirck Geertsen, Lineke Pieters en Bastiaentje Cornelis.

Mochten deze zoons kort na hun doop in Steenberg zijn overleden dan zijn daarvan geen begraafgegevens overgeleverd.⁷

Addendum

In de eerste helft van de 17de eeuw woonden in Steenberg verscheidene personen met de naam Jan Francken zoals de gelijknamige kleermaker die op 9-3-1612 met zijn echtgenote Margrieta Cornelis testeerde.⁸ Eveneens in 1612 is in Steenberg de schipper Jan Francken vermeld.⁹ Op 28-7-1622 is ene Jan Francken vermeld als inwoner van de stad Steenberg. Deze werd toen verplicht om samen met vele andere inwoners van Steenberg een lening te verstrekken aan het bestuur van de gemeente om een “totale ruïne” van de gemeente te voorkomen. Hij werd aangeslagen voor het gebruikelijke bedrag van fl. 6. Zijn beroep werd niet vermeld.¹⁰ Waarschijnlijk is hij de Jan Francken wiens huisvrouw in de periode 1615-1617 in Steenberg werd begraven.¹¹

In maart 1623 is ene Jan Francken vermeld als inwoner van de stad Steenberg, waarschijnlijk als winkelier met (bescheiden) pachtland buiten de stad.¹² Vermoedelijk is hij identiek met Jan Francken die in 1619-1620 en 1628 schepen van Steenberg was, wonend in de stad.¹³ Waarschijnlijk is deze identiek met Jan Francken die op 7-1-1623 en 13-1-1629 is vermeld als diaken van de geref. kerk van Steenberg.¹⁴

In 1636 is aan de noordzijde van de Vleeshouwerstraat achter de kerk de schuur vermeld van de weduwe van ene Jan Francken. Eveneens in 1636 is aan de noordzijde van de Damstraat de hut vermeld van Theuntien Cornelis, weduwe van Jan Francken.¹⁵ In de periode 1642-1646 komt de naam Jan Francken niet voor als inwoner/belastingplichtige in de stad Steenberg.¹⁶ Op het betreffende kohier komen wel voor: Jan Cornelissen, timmerman, en Jan Cornelisse, visser van 's-Gravendeel.¹⁷

Van de genoemde personen die in de periode 1612-1648 als inwoners/belastingplichtigen met de naam Jan Francken of Jan Cornelissen zijn vermeld is van niemand zeker dat het Jan **Corneliszn.** Francken betrof. Pas in 1649 is laatstgenoemde onder die naam in Steenbergse archiefbronnen aangetroffen. Vermoedelijk was hij pas enkele jaren eerder hoofd van een huishouden en als zodanig belastingplichtige in Steenberg.

¹ Hij was getuige bij de doop van kinderen van zijn broer Bastiaan (vermoedelijk op 1-12-1647) en zijn broer Pieter (op 18-10-1648 en 26-1-1656). Kinderen van zijn broer Franchois werden gedoopt toen hij reeds was overleden.

² OraS, inv. 1392.

³ HGS, inv. 1, fol. 82.

⁴ Bedoeld werd het doodskleed van het schuttersgilde. Op de lijst van ambachtsgilden uit het jaar 1658 komt geen Jan Cornelissen (Francken) voor (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/ambachtsgilden-in-steenbergen-en-hun-leden-in-1658-en-1686>).

⁵ HGS, inv. 551. Aan de kerk werd fl. 10 betaald. Dit was destijds een kostbare begrafenis.

⁶ HGS, inv. 1.

⁷ Begraafgegevens over inwoners van Steenberg vertonen een hiaat voor de periode 1642-1655.

⁸ NaS, inv. 2, fol. 11-13.

⁹ Idem, fol. 59, 15-8-1612. Drie andere schippers die toen in Steenberg woonden waren Cornelis Adriaens, Jacob Adriaens en Engel Adriaens.

¹⁰ OgaS, inv. 1001. Het geleende bedrag zou worden terugbetaald. Steenberg was in juli 1622 bezet door Spaanse troepen (Delahaye, 1975, p. 25).

-
- ¹¹ HGS, inv. 277.
- ¹² OgaS, inv. 2122; <https://www.hanleune.nl/steenbergen/sauvegardegeld-en-hoofdingezetenen-van-steenbergen-in-1623>.
- ¹³ Leune, 2020, 8.1.41.
- ¹⁴ HGS, inv. 1, fol. 4.
- ¹⁵ Raad van State, inv. 2134.
- ¹⁶ OgaS, inv. 1015 (betreffende de verponding van huizen in de stad Steenbergen).
- ¹⁷ NB: de echtgenote van Jan Corneliszn. Francke (B.3.3) kwam uit 's-Gravendeel.

B.3.4 Francois Corneliszn. Francken

Hij is een zoon van Cornelis Bastiaenszn. Francken en Pieternelleken Jans (zie B.2.1). Op 23-6-1640 is hij in de gereformeerde kerk van Steenberg en gedoopt met als doopnaam Franck. Getuigen waren: Geertie Pieters, Geertie Carremans, Jan Dirricks en Jan Jansen. Hij groeide op in de Graaf Hendrikpolder. Op 18-3-1669 is hij vermeld als soldaat in Steenberg en, wonend in de stad.¹ Op 20-4-1669 werd hij met zijn echtgenote Catalijntien Adriaensdr. van der Lis door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenberg en.² Op 8-9-1669 was hij in Nieuw-Vossemeer doopgetuige. Idem op 26-12-1671. Francois Corneliszn. Francken is waarschijnlijk overleden tussen 26-12-1671 en 15-9-1672.³ Vermoedelijk is hij [als soldaat] buiten Steenberg en begraven.

Op 3-1-1660 ondertrouwde hij in Steenberg en (daar bevestigd op 18-1-1660) met Catalijntje Adriaensdr. [van der Lis], hij als jonge man uit de Graaf Hendrikpolder en daar wonend, zij als jonge dochter uit de Sint Ontcommerpolder en daar wonend. Zij is een dochter van de landbouwer Adriaen Adriaens van der Lis en diens eerste echtgenote, Sara Jan Adriaens den Hollander. Catalijntje is in Steenberg en geref. gedoopt op 11-3-1640, met als getuigen Teunken Claes en Heijltie Arents.⁴ Catalijntje Adriaens van der Lis is op 15-9-1672 vermeld als weduwe van Francois Corneliszn. Francken.⁵

Van Francois Corneliszn. Francken en Catalijntien Adriaens van der Lis zijn drie kinderen bekend die in de geref. kerk van Steenberg en werden gedoopt:

- a. Sara, 17-10-1660; getuigen: Claes Aersen, Cornelis Adriaensen Snol, Pieter Cornelissen en Pieternel Jans.
- b. Cornelis, 8-11-1665; getuigen: Pieter Francken, Jan Abraham Hollander, Anneken Ariens Breugel en Grietjen Jans Betlehem.⁶
- c. Francois, 29-12-1669; getuigen: Adam van Es, Jacomijntie Adriaens en Cornelia Jacobsen.

¹ NaB, inv. 94, akte nr. 53, 15-9-1672. In deze akte wordt verwezen naar een gebeurtenis tijdens de begrafenis van Hendrick de Potter op 18-3-1669. Daarover werd een verklaring afgelegd op 15-9-1672 waaruit blijkt dat Francois Francken op 18-3-1669 nog leefde en op 15-9-1672 niet meer.

² HGS, inv. 1, fol. 88v.

³ NaB, inv. 94, akte nr. 53, 15-9-1672.

⁴ Adriaen Adriaens van der Lis ondertrouwde in Steenberg en op 24-7-1632 (daar bevestigd op 15-8-1632) met Sara Jan Adriaens den Hollander. Hun burgerlijke staat werd niet vermeld. Op 31-12-1645 hertrouwde Adriaen Adriaens van der Lis in Steenberg en (datum ondertrouw onduidelijk) als weduwnaar met Catalijntien Dingemans, jonge dochter. Adriaen Adriaens van der Lis (zoon van Adriaen Janszn. van der Lis) is op 13-3-1633 samen met zijn echtgenote Sara Jans vermeld als mede-erfgenaar van het (gefortuneerde) echtpaar Jan Adriaense Hollander en Magdalena Michiels (OraS, inv. 1519, fol. 293). Op 18-3-1643 is hij vermeld als pachter van het einde van een dijk in het Westland [de dijk tussen het Oudland en het Westland] (ingående 1-10-1642, dus met terugwerkende kracht) vlakbij de hoeve Steenenheul die in het Oudland lag nabij die dijk (OraS, inv. 1648, 18-3-1643). Adriaen Adriaenszn. van der Lis is een zoon van de landbouwer Adriaen Janszn. van der Lis (<https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-landgoederen-ekelenberg-en-padmos-in-steenbergen>, p. 124). Deze is in 1622 vermeld als bewoner van de Graaf Hendrikpolder (OgaS, inv. 1001, 28-7-1622). Zie voor Jan Adriaense Hollander en zijn gezin: <https://www.hanleune.nl/steenbergen/uitwijk-in-de-heen-geschiedenis-van-een-opmerkelijke-boerderij-webversie>, bijlage 7.

⁵ NaB, inv. 94, akte nr. 53, 15-9-1672.

⁶ Hij is mogelijk identiek met het kind van Franck Cornelisse, soldaat onder [kapitein] De Fosse, dat op 11-7-1666 met het kinderkleed in Steenberg en werd begraven, hetgeen 3 stuivers kostte (HGS, inv. 552).

Bijlage

Vier andere families met de naam Francken

in en rondom Steenbergen

Steenbergen en omgeving medio 17de eeuw. ¹

¹ ZA, Kaarten Zeeland, Zelandia Illustrata III.1, inv. 850, fragment van het kaartdeel van de "Roman-Visscherkaart" betreffende West-Brabant, uitgegeven door Nicolaes Visscher te Amsterdam in 1654-1655.

3. Sebastiaen Francken, geboren ca. 1534

Op 9-11-1616 legde ene Sebastiaen Francken voor schepenen van Steenberg een verklaring af over een gebeurtenis in Steenberg in 1581 of 1582 over de koop van een paard. Genoteerd werd dat hij in Steenberg woonde (op 9-11-1616 en gelet op zijn verklaring ook in 1581/1582) en dat hij 82 jaar oud was. Hij zal dus omstreeks 1534 geboren zijn. Vermeld werd ene Soetken Jorisse als weeskind van Jan Pieterse Bastiaense alias Hoogmoet.¹ Haar oom was Crijn Bastiaense.² Op 28-7-1622 behoorde de genoemde Sebastiaen Francken niet [meer] tot de belastingplichtige inwoners van Steenberg.³ Hij komt evenmin voor op de lidmatenlijst van de gereformeerde kerk van Steenberg betreffende de periode 1611-1622.⁴

Het is onduidelijk of en zo ja hoe de genoemden genealogisch kunnen worden verbonden met de uit Strijen afkomstige familie Francken in Steenberg, met als stamouders Bastiaen Pieterszn. Francken en Stijnken Cornelisse (zie hoofdstuk 1). Bastiaen Pieterszn. Francken is vermoedelijk ca. 1550-1560 geboren. Diens mogelijke connectie met de omstreeks 1534 geboren Sebastiaen Francken kan niet worden gedocumenteerd. Denkbaar is dat de in 1616 vermelde Jan Pieterse Bastiaense alias Hoogmoet een broer is van Bastiaen Pieterszn. Francken. De genoemde Crijn Bastiaense zou een zoon van de genoemde 82-jarige Sebastiaen Francken kunnen zijn, maar ook een zoon van Bastiaen Pieterszn. Francken en Stijnken Cornelisse en dus een mogelijke broer van Adriaen Bastiaense Francken (zie A.2.1) en Cornelis Bastiaense Francken (zie B.2.1).

---

¹ Soetken Jorisse was vermoedelijk een stiefkind van Jan Pieterse Bastiaense.

² OraS, inv. 1721, fol. 116-116v, 9-11-1616.

³ OgaS, inv. 1001.

⁴ <https://www.hanleune.nl/steenbergen/lidmaten-van-de-protestantse-kerk-van-steenbergen-1611-1622>.

4. Een familie Francken (Vrancken) in Kruisland begin 17de eeuw

In 1611 en 1612 werd over het bezit van land in Kruisland getwist tussen de erfgenamen van Adriaen Corneliszn. Francken (Vrancken) en Maeycken Sijmons als gedaagden enerzijds en Huijbrecht Claess als eiser anderzijds.¹ Adriaen is waarschijnlijk identiek met Adriaen Cornelisse Francken die in Kruisland landbouwer was. Op 26-1-1583 is hij vermeld als voogd van de weeskinderen van zijn broer Franck Cornelissen.² Adriaen is nog vermeld (hoewel toen reeds overleden) op een kohier met de namen van eigenaren en pachters van landbouwgrond in Kruisland in 1614.³ Adriaen werd ergens in de periode 1607-1611 begraven in de gereformeerde kerk van Steenbergen, waarbij werd geluid met twee klokken.⁴ Als zijn weduwe is in 1611 en 1612 Maeycken Symons vermeld. In 1612 is Adriaen vermeld als Adriaen Cornelis Vrancken d' Oude.⁵ Vermoedelijk leefde destijds ook nog een Adriaen Cornelis Vrancken de jonge. Deze zal identiek zijn met Adriaen Corneliszn. Francken die (onder meer) in 1615 over 21 gemeten en 80 roeden land in Kruisland dijkgeschot betaalde.⁶

Adriaen Corneliszn. Francken (Vrancken) d'Oude had waarschijnlijk een zuster Maeycken Cornelisdr. Vrancken, die eveneens in 1611 is vermeld als overleden. Zij was gehuwd met Andries de Laeten. Tot haar erfgenamen behoorde in 1612 Sijmon Janssen. Deze machtigde in 1612 namens alle erfgenamen Adriaen Sebastiaen Dorenbosch (landbouwer in Kruisland en in de periode 1614-1617 schepen van Steenbergen namens Kruisland) om hun belangen te behartigen.⁷

Er is geen connectie gevonden tussen deze familie Francken uit Kruisland en de uit Strijen afkomstige familie Francken in Steenbergen.

---

¹ OraS, inv. 328 en 335.

² Idem, inv. 2208, 26-1-1583.

³ OgaS, inv. 1635. Transcriptie door Bosters in GTMWB, jrg. 26, nr. 1, maart 2002, p. 1.

⁴ HGS, inv. 276, fol.17. De begrafenis was met fl. 8 destijds bijzonder kostbaar. Een exacte datum werd niet genoteerd.

⁵ OraS, inv. 335.

⁶ OgaS, inv. 1636.

⁷ OraS, inv. 335.

5. Een familie Franken (Francken) in Dinteloord in de 17de eeuw

Deze familie kan (met enkele onzekerheden) als volgt worden gereconstrueerd. ¹

I Frans Claeszn. Franken (Francken), geb. in Hazeldonk ca. 1585. Hij overleed in Zevenbergen 30-12-1621; hij trouwde ca. 1610 met Lijsbeth Cornelisdr. Arissen, geboren te Hazeldonk ca. 1585, overleden in Zevenbergen in 1621. Uit dit huwelijk:

- a. Cornelis Franken (Francken); zie II.

II Cornelis Franken (Francken), geref. gedoopt Zevenbergen 9-5-1619. Hij was in de periode 1640-1659 bouwman in Dinteloord. Cornelis woonde daarna in Fijnaart, waar hij burgemeester was in de periode 1668-1671. Hij is vermeld als lidmaat van de geref. kerk aldaar in 1672. Hij overleed op 25-7-1685. Cornelis Franken trouwde (1) in Dinteloord op 18-11-1645 met Adriaentje Woutersdr. Verheij, gedoopt in Zwaluwe op 8-2-1624, dochter van Wouter Goverdzb. Verhey en Lijntje Anthonisse. Cornelis trouwde (2) in Oud Gastel op 12-9-1677 met N.N.. ² Cornelis trouwde ca. 1642 (3) met Cornelia Ewouts. Hij trouwde tenslotte (4) in Fijnaart en Heijningen op 9-11-1659 met Lucia de Pauw, geboren in Oudenbosch in 1625, rooms-katholiek, dochter van Paschatius de Pauw en Marie van der Steen.

Uit het eerste huwelijk kwamen de volgende kinderen voort:

- a. Wouter Franken, geboren in Dinteloord ca. 1646; hij werd mogelijk secretaris van Moerkerken. ³
- b. Marike Franken, geboren Dinteloord ca. 1647; zie III a.
- c. Frans Franken, geboren Dinteloord ca. 1648; zie III b.
- d. Willem Franken, geboren Dinteloord ca. 1650.

Uit het vierde huwelijk volgden:

- e. Elisabeth Franken, geboren in Fijnaart en Heijningen ca. 1660; zij werd door belijdenis lidmaat van de geref. kerk aldaar op 19-4-1680 en overleed in Geertruidenberg op 29-11-1689.
- f. Antonij Cornelis [Franken], geboren in Fijnaart en Heijningen op 9-12-1663, gereformeerd gedoopt aldaar 9-12-1663.

III a Maria Cornelisdr. Franken, geboren Dinteloord ca. 1647. Zij ondertrouwde op 21-8-1666 in Dinteloord als jonge dochter van Prinsenland en daar wonend, met Johannes (Jan) Meertenszn. van Driel, jonge man uit De Heen, geref. gedoopt in Steenberg op 27-9-1643. ⁴ Hij was burgemeester van Fijnaart, vermoedelijk als opvolger van zijn schoonvader. Het huwelijk werd bevestigd op 20-9-1666 in Gastel. Maria hertrouwde in Fijnaart en Heijningen op 19-4-1680 (omschreven als weduwe van burgemeester Johan van Driel) met Claes Robbrechtse van Dubbeldam, weduwnaar van Lijntjen Cornelis.

Van Johan van Driel en Maria Franken zijn twee kinderen bekend die in Fijnaart en Heijningen gereformeerd werden gedoopt:

- a. Adriana van Driel, 13-6-1674; zij trouwde in 1699 met Cornelis Jansen van Driel (weduwnaar van Cornelia Cornelisdr. Tielemans) en in 1706 met Willem Bastiaenszn. Francken, die Van Driel opvolgde als landbouwer in de polder Nieuwe Heije (zie A.4.3); Adriana werd op 21-6-1718 in de geref. kerk van Steenberg begraven. ⁵
- b. Cornelis van Driel, 23-12-1678.

III b Frans Corneliszn. Franken (Francken) is in Prinsland geboren ca. 1647 en was daar schepen. ⁶ Op 17-6-1668 was hij daar doopgetuige. Hij was in Prinsland landbouwer aan de Noordlangeweg. In 1672 is hij daar vermeld met twee knechten. ⁷ Hij ondertrouwde op 25-9-1666 in Dinteloord als jonge man van Prinsland en trouwde met attestatie van Dinteloord d.d. 25-9-1666 in Nieuw-Vossemeer met Rosetta Anthonisdr. Soetens, geboren in Nieuw-Vossemeer ca. 1647, dochter van Anthonie Joostzn. Soetens (landbouwer en schepen in Nieuw-Vossemeer) en Catalina Blaesdr. Vromans. ⁸ Frans Franken hertrouwde ca. 1677 met Susanna Cosijn (Cousin, Couzys), gedoopt te Axel op 28-7-1652, dochter van Nicolaas Cosijn en Jacomijna Oliviers. Voor zichzelf en als voogdes van haar drie kinderen verkocht Susanna (weduwe van Francois Francque) op 18-9-1693 voor de schepenbank van Vossemeer voor 34 pond Vlaams vier gemeten en 84 roeden land in de Heerenpolder bij Nieuw-Vossemeer. ⁹ Op 4-12-1694 was zij doopgetuige in Sint Annaland. Samen met haar broer Jan Cosijn verkocht zij op 19-12-1707 een huis met schuur aan de Markt van de stad Tholen voor fl. 700. ¹⁰ Zij procedeerde in 1696 over naasting van een perceel land onder Fijnaart. Op 11-1-1705 was zij doopgetuige te Rotterdam (zie hieronder ad a). Idem in Dinteloord op 14-3-1723 bij de doop van een kleinkind. ¹¹

Uit het eerste huwelijk kwamen vier kinderen voort die in Dinteloord gereformeerd werden gedoopt:

- a. Cornelis, 31-7-1667; getuigen: Jaques Willemsen en Lucia Pauw; jong overleden.
- b. Anthony, 9-12-1668; getuigen: Jan Marinisse Franken en Catalijn Tielemans; hij is waarschijnlijk de minderjarige zoon van Francois [Corneliszn.] Francquen, vermeld op 7-9-1691, vanwege een conflict met Maria Anthonisdr. Soetens, schoonzuster van Frans Corneliszn. Franken en weduwe van Bastiaan

Laureijszn. Francken (zie A.4.1), over een erfenis; ¹² Anthony was doopgetuige in Dinteloord op 14-7-1692; hij trouwde met Anna van Rijn en woonde in 1705 in Rotterdam waar op 11-1-1705 zijn zoon Cornelis werd gedoopt met als getuigen: Wouter Franken en Susanna Couseijns [stiefmoeder van Anthony].

c. Cornelia, 15-2-1671; getuigen: Jan van Driel en Catharina Drinckvelt.

d. Cornelis, 20-11-1672; getuigen: Jan Hameldonck en Cornelia Cornelissen [Tielemans].

Uit het tweede huwelijk volgden, eveneens geref. gedoopt in Dinteloord:

e. Niclaes, 24-7-1678; getuigen: Johannes Lat en Joseyntie Duyvelaers; hij ondertrouwde (1) op 24-10-1710 in Dinteloord (bevestigd in Klundert op 12-11-1710) met Adriaentje Marinussen; ¹³ Niclaes (Nikolaes) ondertrouwde (2) in Dinteloord op 20-9-1720 (daar bevestigd op 6-10-1720) met Petronella van de Maeghden; ¹⁴ Niclaes overleed in Dinteloord op 14-2-1731.

f. Cornelia, 5-11-1679; getuigen: Claes Janszn. Cousins en Jerintie Duyvelaers.

g. Jacomyntje, 16-3-1681; getuigen: Jan Cousin en Lysbet Francke.

h. Jacobus, 4-9-1689; getuigen: Adriaan Primer en Neeltje Jans.

---

¹ Met dank aan Hans Prince te Dinteloord voor het verstrekken van diverse gegevens over deze familie die voorts zijn ontleend aan de kwartierstaat Douwes-Philippo zoals gepubliceerd in Gens Nostra, jrg. 38 nr. 1, januari 1983 en jrg. 40 nr. 1, januari 1985.

² In het trouwboek van Gastel werd de naam van de bruid niet genoteerd. Getrouwd werd met een attestatie van Dinteloord. Cornelis werd vermeld als weduwnaar.

³ Hij is mogelijk identiek met Wouter Franken die door de Nassause Domeinraad op 25-5-1678 werd benoemd tot secretaris van Made binnen het Nassaudomein Geertruidenberg (ND, inv. 685, fol. 419v). Voorts met Wouter Franken, benoemd tot stokhouder te Geertruidenberg op 3-7-1683 (ND, inv. 685, fol. 404v).

⁴ Doopgetuigen waren: Hendrick Hendricksen, Adam N.N., Joan N.N. en juffrouw Verhouven. Johannes is een zoon van Maerten (Meerten) Leendertszn. van Driel en Janneken Claes (dochter van Claes Janszn. Vosberg). Janneken werd op 14-4-1629 door belijdenis lidmaat van de geref. kerk van Steenberg (HGS, inv. 1, fol. 4v). Maerten woonde in De Heen, o.m. vermeld in 1666 (OgaS, inv. 1236). In o.m. 1642 en 1649 was hij ouderling van de geref. kerk van Steenberg (HGS, inv. 1, fol. 13 en 35v). In 1665 is hij vermeld als erfgenaam van Nicolaes Janszn. Vosberg (OraS, inv. 879); zie verder: Leune, 2023b (Van Driel), hoofdstuk 2.4.

⁵ Zie voor bijzonderheden over Adriana Jansdr. van Driel verder: Willem Bastiaenszn. Francken (A.4.3).

⁶ Soetens en Soetens-Menage, 1984, p. 169.

⁷ Hallema, 1955, p. 209.

⁸ Soetens en Soetens-Menage, 1984, p. 169.

⁹ GAT, archief nr. 027, RAZE 5505, p. 227.

¹⁰ Idem, archief nr. 025, RAZE 5183, p. 109v.

¹¹ Het betreffende kleinkind was Arnout Francken, gedoopt op 14-3-1723. Susanna Cosyns was getuige samen met (haar vermoedelijke stiefzoon) Cornelis Francken. Vader van de dopeling was Niclaes Franken (Francken), gedoopt in Dinteloord op 24-8-1678.

¹² OraS, inv. 1089, 7-9-1691. Maria Soetens was over de kwestie ook in conflict met Cornelis en Geert Pieterszn. Beijerlant en met Cornelis Janszn. van Driel als voogd van de kinderen van Jan Anthoniszn. Soetens.

¹³ Uit dit huwelijk vier kinderen, geref. gedoopt in Dinteloord: Neeleke (1711), Francois (1714), Marinus (1717) en Susanna (1718).

¹⁴ Uit dit huwelijk kwam zoon Arnout Franken voort, gedoopt in Dinteloord op 14-3-1723 en daar overleden op 28-11-1791. Arnout (ook "Aarnhout") huwde tweemaal (eerst met Johanna Fuikschot, daarna met Dingna Langeweg). Uit elk huwelijk kwamen zes kinderen voort (zie: <https://www.genealogieonline.nl/dinteloord-en-omliggende-gemeenten/145566.php>, samengesteld door Hans Prince).

6. De gerechtsdienaar Wouter Franken ca. 1670-1721

Bij zijn huwelijk in Steenberg en is hij vermeld als geboren in "Lipstaet" waarmee vermoedelijk de stad Lippstadt is bedoeld in Noordrijn-Westfalen. Toen hij in 1720 hertrouwde werd hij omschreven als geboren in Emmerik, waarmee waarschijnlijk Emmerich werd bedoeld in dezelfde Duitse deelstaat. ¹ Hij is in of vóór het jaar 1700 naar Steenberg en gekomen, mogelijk aanvankelijk als militair. Diverse malen was hij in de gereformeerde kerk van Steenberg en doopgetuige zoals op 22-6-1704, 3-12-1705 en 24-3-1707. In 1714 en 1717 is hij vermeld als gerechtsdienaar in Steenberg en in 1718 als dienaar van de justitie aldaar. ² Hij was vermoedelijk geen lidmaat van de gereformeerde kerk van Steenberg en. Op 9-1-1721 is hij in die kerk begraven, waarbij tweemaal werd geluid. ³

Hij ondertrouwde in Steenberg en als een jonge man van "Lipstaet" op 17-4-1700, bevestigd aldaar op 4-5-1700, met Lijsebet Booms, jonge dochter van Sluis in Vlaanderen. Zij werd in Sluis op 19-10-1686 door belijdenis lidmaat van de gereformeerde kerk. ⁴ Beiden waren in 1700 in Steenberg en woonachtig.

Den 17
geroiten Wouter Franken g. M. Van Lipstaet
4 Mey 1700
Met
Lijsebet Booms g. D. Van Sluis
in Vlaanderen bij de Wooned alhier

Lijsebet Booms werd op 30-6-1702 lidmaat van de gereformeerde kerk van Steenberg en. ⁵ Op 16-1-1703 was zij in die kerk doopgetuige. Zij werd in die kerk op 2-1-1719 begraven, waarbij tweemaal werd geluid. ⁶ Wouter Franken hertrouwde (ondertrouwde) in Steenberg en op 3-3-1720, bevestigd aldaar op 17-3-1720, met Lijsebet Joppe, geboren "op de Swaluwe" en woonachtig in Steenberg en.

Den 17^{den} Febr. dit
Wouter Franken geboren tot Emmerik
Weduwaer van Lijsebet Booms
thans woonende tot Steenberg en
met
Lijsebet Joppe geboren op de Swaluwe
in woonachtig tot Steenberg en

Elizabet Joppe werd op 30-6-1719 lidmaat van de gereformeerde kerk van Steenberg en met een attestatie van "de Swaluwe". Zij hertrouwde in 1721 (ondertrouw in Steenberg en op 23-8-1721, bevestiging in Kruisland op 7-9-1721) met Arij Matthijssen, jonge man, geboren in den Doel. ⁷ Zij overleed in 1729. ⁸

Uit het tweede huwelijk van Wouter Franken kwam voort:

- a. Wouterina, op 6-5-1721 gedoopt in de gereformeerde kerk van Steenberg en met als doopgetuigen Allert Becker en Soetje Wouters.

-
- ¹ Mogelijk kwam hij naar de Republiek via Emmerich (Emmerik).
- ² NaB, inv. 427, akte nr. 43, 30-7-1714; idem, inv. 430, akte nr. 55, 26-9-1717; idem, inv. 394, akte nr. 31, 26-9-1718.
- ³ HGS, inv. 558. Kosten: fl. 6 en 4 stuivers.
- ⁴ ZA, toegang 337, inv. 147, Lidmaten van de gereformeerde kerk van Sluis 1658-1700.
- ⁵ HGS, inv. 2.
- ⁶ HGS, inv. 557. Kosten: fl. 6 en 4 stuivers.
- ⁷ Uit dit huwelijk kwamen twee kinderen voort die in de geref. kerk van Steenbergen werden gedoopt: Matthijs (7-3-1723) en Johanna (2-2-1727), beiden met de achternaam Matthijssen.
- ⁸ Dit is vermeld op de lidmatenlijst van de gereformeerde kerk van Steenbergen betreffende de periode 1724-1786 (HGS, inv. 34).

Afkortingen

BHIC	Brabants Historisch Informatie Centrum (in Den Bosch).
DTB	doop-, trouw- en begraafbronnen.
geref.	gereformeerd.
GAT	gemeentearchief Tholen.
GTMWB	Genealogisch Tijdschrift voor Midden- en West-Brabant en de Bommelerwaard.
HGK	archieff van de Hervormde Gemeente Kruisland (in het WBA).
HGS	archieff van de Hervormde Gemeente Steenberg (in het WBA).
inv.	inventaris.
NA	Nationaal Archief (in Den Haag).
NaB	notarieel archief van Bergen op Zoom (in het WBA).
NaS	notarieel archief van Steenberg (in het WBA).
ND	archieff van de Nassause Domeinraad (in het NA).
N.N.	naam onbekend.
OgaS	oud gemeentearchief van Steenberg (in het WBA) (NB: in 2019 met behoud van het archiefnummer herdoopt in: Archief van de stad Steenberg, 1308-1810).
OraS	oud rechterlijk archief van de gemeente Steenberg, 1431-1812 (in het WBA).
otr.	ondertrouw(de).
RAZE	Rechterlijk Archief Zeeuwse Eilanden.
RvS	archieff van de Raad van State (in het NA).
tr.	trouwde (getrouwd).
WBA	West-Brabants Archief (te Bergen op Zoom).
WKS	Weeskamerarchieff van Steenberg (in het WBA).
SZ	archieff van de Staten van Zeeland en van de Gecommitteerde Raden van Zeeland (in het ZA).
ZA	Zeeuws Archief (in Middelburg).

Geraadpleegde literatuur

- Aa, A.J. van der, Biographisch Woordenboek der Nederlanden, Haarlem, 1852-1878.
- Bos, A.C., Een kohier van buitengewone omslag over de huizen en erven in het dorp en heerlijkheid Strijen (1601), in: Ons Voorgeslacht, nr. 456, jaargang 50, januari 1995, p. 388-393.
- Bosters, A.M., Molens en Molenaars; genealogische en historische aantekeningen betreffende Nieuw-Vossemeer, deel 6, Voorburg, 1998.
- Bosters, A.M., De stad Steenbergen en haar inwoners in het jaar 1636, in: GTMWB, jrg. 8, nr. 1, maart 1984, p. 33-42.
- Bosters, A.M., Cohier van Cruislande, 1614, in: GTMWB, jrg. 26, nr. 1, maart 2002, p. 1-3.
- Delahaye, Albert, Dorp en polder aan de Vliet; bij het 350-jarig bestaan van de Heensche Polder en het dorp De Heen, z.pl., z.j. [1962]; zie voor de webversie: <https://www.hanleune.nl/steenbergen/geschiedenis-van-de-polder-de-heen>.
- Delahaye, Albert, De vesting Steenbergen, Zevenbergen, 1975.
- Grol, C.P.J. en J. Zondervan-van Heck, Draaiende wieden, stappende paarden; molens op het Eiland van Dordrecht, Dordrecht, 2008 (op cd-rom van de Historische Vereniging Oud-Dordrecht).
- Hallema, A., Geschiedenis van de gemeente Dinteloord en Prinsenland in de zeventiende eeuw, Breda, 1955.
- Leeuwen, A.J.C. van, N.C.M. Maes en H.Th.M. Ruiters, Cultuurhistorische inventarisatie Noord-Brabant; gemeente Steenbergen, Den Bosch, februari 1989.
- Leune, J.M.G., De kwartieren van Pieter Bierens (1685-1734), Capelle aan den IJssel, 2011; webversie: <https://www.hanleune.nl/genealogie/de-kwartieren-van-pieter-bierens-1685-1734>.
- Leune, J.M.G., Het fort Henricus te Steenbergen, Broek op Langedijk, 2017; webversie: <https://www.hanleune.nl/steenbergen/het-fort-henricus-te-steenbergen>.
- Leune, J.M.G., De stadselite van Steenbergen 1590-1795, Hoofddorp, 2020; (webversie: <https://www.hanleune.nl/steenbergen/de-stadselite-van-steenbergen-1590-1795>).
- Leune, J.M.G., Uitwijk in De Heen; geschiedenis van een opmerkelijke boerderij, Hoofddorp, 2021; <https://www.hanleune.nl/steenbergen/uitwijk-in-de-heen-geschiedenis-van-een-opmerkelijke-boerderij-webversie>.
- Leune, J.M.G., Een familie Van Driel te Steenbergen in de 17de eeuw, Capelle aan den IJssel, 2023b; webversie in: <https://www.hanleune.nl/genealogie/een-familie-van-driel-te-steenbergen-in-de-17de-eeuw>.
- Pasmans, P.J.H.M., Steenbergen tijdens het beleg en de inname van Bergen op Zoom in 1747-1748, in: Jaarboek nr. 48 van de Oudheidkundige Kring "De Ghulden Roos", Roosendaal, 1988, p. 109-137.
- Sigmond, C., Familienamen van kopers van tienden in Strijen 1469-1593, in: Ons Voorgeslacht, nr. 462, jaargang 50, juli/augustus 1995, p. 369-382.
- Slijkerman, K.J., De tiende penning van Strijen in 1544, in: Ons Voorgeslacht, jaargang 50, 1995, p. 382-412.
- Soetens, C.P.H. en M. Soetens-Menagé, De oudste generaties Soetens, in: Gens Nostra, jrg. 39, nr. 1, januari 1984, p. 161-176.
- Stichting Kadastrale atlas Zeeland, Kadastrale atlas van Zeeland 1832, aflevering Sint Philipsland, waarin opgenomen het historisch kadaster 1645-1832, Middelburg, 1992.
- Voordendag, A.G. en H. Kwakernaat, De graven in de Grote of Sint Lambertuskerk te Strijen, in: Ons Voorgeslacht, jaargang 50, 1995, p. 418-425.